

KOPSO LĪ

LATVIJAS NEDZIRDĪGO SAVIENĪBAS IZDEVUMS

2013. gada decembris nr. 12 (1039)

www.lns.lv

Iznāk no 1954. gada

APBALVOJUMI

PNF eksprezidentei ANO Cilvēktiesību balva

LĪSA KAUPINENA,

Pasaules nedzirdīgo federācijas (WFD) eksprezidente Ņujorkā, ASV, 10. decembrī saņēma ANO Cilvēktiesību balvu. Šī cilvēktiesību jomas balva ir goda apbalvojums par izcilu ieguldījumu cilvēktiesību jautājumu risināšanā.

Arnolds Pavlins apbalvots ar Goda zīmi bronžā

LNS eksprezidents Arnolds Pavlins par pašaizliedzīgu darbu nedzirdīgo kopienas saliedēšanā, attīstībā, ideju realizēšanā dzīvē kā Latgalē, tā visā Latvijā 13. novembrī saņēma Latvijas Valsts aizsardzības fonda „Lāčplēsis” apbalvojumu – Goda zīmi bronžā.

Pateicības vēstule LNS no labklājības ministres

LATVIJAS REPUBLIKAS
LABKLĀJĪBAS MINISTRIJA

Starptautiskajā cilvēku ar invaliditāti dienā (3.XII) LNS saņēma labklājības ministres Ilzes Viņķeles vēstuli, kurā viņa pateicas par mūsu organizācijas darbu, aizstāvēt cilvēku ar invaliditāti vajadzības un pārstāvēt viņu viedokli sabiedriskos un valsts procesos.

Andrejs Cīrulis - Gada cilvēks

16. novembrī svinīgā ceremonijā par godu LR 95. dzimšanas dienai Smiltenes biedrības biedru Andreju Cīruli sveica Jaunpiebalgas novada domes priekšsēdētājs, pasniedzot viņam apliecinājumu par goda nosaukuma – Gada cilvēks 2013 apkalpojošā sfērā – piešķiršanu.

Tālāk lasiet 6. lpp.

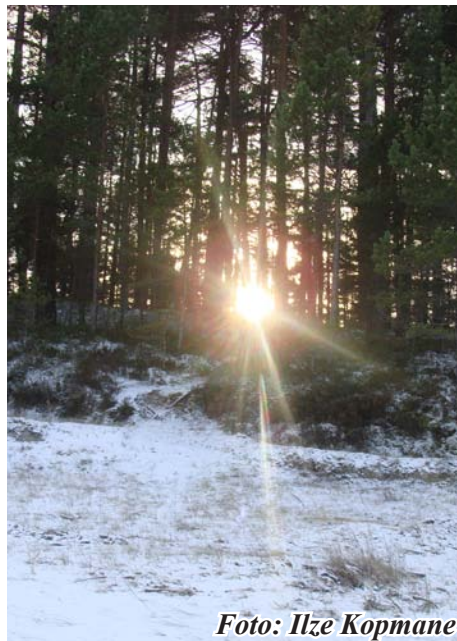

Foto: Ilze Kopmane

Šis netveramais laiks, kas vārdus raksta tieši sirdī, kas rada ticību brīnumam, cerību, ka viss izdosies, ka nezudīs labais, kas jau ienācis mūsu dzīvē un kas būs noteikti vēl ...

Mīlie lasītāji un mūsu visi „Kopsoli” līdzgaitnieki, palīgi, balstītāji darbos, vārdos, domās, jūtās un sarunās – PALDIES jums par uzticību, kopā būšanu un mīlestību, ko mēs, „KS” veidotāji, ne reizi vien esam izjutuši un augstu vērtējam.

Priecīgus svētkus un gaišu, vieglu soli visiem ikdienas gaitās 2014. gadā! Ardievu, Jāņa sēta! Tiksimies Jaunajā gadā Elvīras ielā 19.

„KS” 1. NR. IZNĀKS
27. JANVĀRĪ.

Vienmēr jūsu „Kopsolī”

VAJADZĪGS ATELPAS BRĪDIS

ZIGMĀRS UNGURS KRISTĀPS VORSLOVS

Kā katru gadu, arī šoreiz gada noslēgumā „KS” piedāvā sarunu ar LNS prezidentu.

Edgars Vorslovs dalās pārdomās par aizejošo gadu, LNS nākotnes perspektīvām un arī par jaunā prezidenta pirmajām simt dienām atbildīgajā amatā.

Kāds tavā vērtējumā bija 2013. gads Latvijas Nedzirdīgo savienībai?

Aizejošo gadu LNS var vērtēt kā veiksmīgu, šajā gadā esam ļoti daudz paveikuši – realizējuši projektus „Alternatīvie sociālās rehabilitācijas pasākumi nedzirdīgiem Latgales reģionā”, „Attīstības vektors”, „Nepaliklīti vieniem klusumā”, esam beiguši megaprojektu „Klusuma pasaule” un, protams, veikuši valsts deleģētās funkcijas sociālās rehabilitācijas un surdotehnisko palīglīdzekļu nodrošināšanā, kur

esam apguvuši vairāk nekā miljonu latu.

Bez jau pieminētajiem LNS mēroga projektiem vēl realizēti daudzi reģionālo biedrību mēroga projekti. Šo projektu realizācijā bija iesaistīti daudzi LNS speciālisti, liela daļa no viņiem paši bija dzirdes invalīdi, tas nesis pienesumu LNS kapacitātes stiprināšanā – darbinieki guvuši jaunas zināšanas, uzlabojuši savas prasmes, palielinājušies viņu kompetence, līdz ar to viņi cēlušies arī savu konkurētspēju darba tirgū.

Lai aptvertu paveiktā darba apjomu, pietiek ieskatīties mūsu avīzē „Kopsolī” un mājaslapā, kur plaši esam savu darbu atspoguļojuši.

Kā nedzirdīgs cilvēks par ļoti lielu LNS sasniegumu uzskatu surdotulka pakalpojuma pieejamības saskarsmē būtisku kāpumu no šī gada janvāra – ar savām 120 stundām gadā esam vienā no labākajām situācijām Eiropas Savienībā.

Nevaru pateikt, ka mēs būtu saskārušies ar kādu lielu neveiksmi. Ne viss ir sanācis, kā sākotnēji bija plānots, ir bijušas nelielas neizdošanās, no kurām mēs mācāmies un izdarām attiecīgus secinājumus, lai nākošreiz tādu neizdošanos būtu pēc iespējas mazāk.

Par pagrieziena brīžiem – nedzirdīgo kopienai tas bija LNS kongress, kad notika LNS vadības maiņa un tika apstiprināta jauna darbības programma.

2013. gada kopasvilkums – mēs varam būt lepnī par paveikto!

Tālāk lasiet nākamajā lpp.

Sākumu lasiet iepriekšējā lpp.

Daudzi mūsu biedri bažijas, ka pēc megaprojekta „Klusuma pasaule” beigām pēkšņi vairs nebūs pierastie pasākumi, pieredzes apmaiņas braucieni, supervīzijas utt...

Projekta ietvaros esam ne tikai snieguši pakalpojumus, bet arī radījuši jaunus produktus – pakalpojumus, kas uzlabo dzirdes invalīdiem pieejamo pakalpojumu klāstu un kvalitāti. Daļa šo produktu jau šobrīd ir integrēti dzirdes invalīdiem pieejamo sociālās rehabilitācijas pakalpojumu sastāvā, kurus nodrošina LNS Rehabilitācijas centrs. Kā piemēru te varu minēt „saskarsmes un radošās pašizteiksmes programmu”. Daļas pakalpojumu, kuri ir ļoti nepieciešami dzirdes invalīdiem, turpmākajai realizācijai esam jau lūguši „politisko” atbalstu – iesnieguši Labklājības ministrijā priekšlikumus papildināt no valsts budžeta finansējamo pakalpojumu klāstu ar jauniem pakalpojumiem. Daļas projekta produktu ilgtspēja atkarīga no likumdošanas izmaiņām. Arī pēc šī projekta beigām LNS turpinās darbinieku zināšanu, prasmju un iemaņu papildināšanu un jaunu kompetenču attīstīšanu.

Uzskatu, ka pēc šāda megaprojekta realizācijas ir nepieciešams atelpas brīdis, kura laikā tiktu analizēts paveiktais – gan klienti,

gan darbinieki novērtētu, kas bija izdevies un ko varētu labāk darīt. Šis projekts visiem tajā iesaistītajiem bija laba pieredze pirms nākamā Eiropas Savienības struktūrfondu perioda.

Kāds LNS varētu būt 2014. gads? Vai jau tagad varam kaut ko prognozēt?

Pēc projekta „Klusuma pasaule” beigām 2014. gads LNS varētu būt tāds kā atslodzes gads pirms jauna darba cēliena. Nekāda slinkošana gan nesanāks – valsts mums nākamgad uzticējusi vēl lielāku vecamā darba apjomu nekā šogad, jo sevišķi tas skars LNS Surdotehniskās palīdzības centru. Tiks strādāts arī pie jaunu projektu radīšanas.

Būs jāstrādā ar politiķiem, lai valsts realizētā politika būtu labvēlīga mūsu biedriem, 2014. gads gaidāms kā politisko kaislību gads, kurā mums divas reizes būs jādošas pie vēlēšanu urnām. Jāsaprot, ka mēs neesam atrauti no sabiedrībā notiekošajiem procesiem un šie procesi ietekmē arī nedzirdīgo kopienā.

Būs pagājušas jau 100 dienas, kopš esi LNS prezidenta amatā. Kāda ir LNS prezidenta maize un cik bieža ir tā garoza? Kā vērtē šo laiku, kopš tiki ievēlēts amatā? Vai cilvēku attieksme pret tevi ir

izmainījusies?

Šīs 100 dienas saspringtos darbos aizskrēja nemanot. Mana darba diena parasti ilgst 11 – 12 stundas, visilgākā darba diena, kuru tikai vēlāk nejausi piefiksēju, bija jau pieminētā 100-tā diena. Jau kandidējot uz prezidenta amatu apzinājos, ka nekāda „saldā maize” šajā amatā mani negaida, ka gaidāms smags un atbildīgs darbs. Dažreiz pabrīnos par sevi – kur man rodas spēks to visu paveikt, un reizēm pajokoju, ka labi būtu, ja būtu vēl kādi divi mani kloni.

Par cilvēku attieksmi – līdz šim esmu izjutis tikai pozitīvu attieksmi, varbūt bijuši arī kādi negatīvi brīži, bet esmu tos jau aizmirsis, jo LNS realizētā politika ne vienmēr sakrīt ar kāda indivīda personīgajām vēlmēm. Šis pozitīvisms laikam ir tas, kas dod man to spēku un pārliecību, veicot prezidenta amata pienākumus.

Tuvojas Ziemassvētki. Ko tu novēlētu LNS biedriem?

Visiem mūsējiem Ziemassvētkos novēlu spožu eglīti, smaržīgus pīrāgus un apkārt sirsniņus tuviniekus un draugus! Lai katram piepildās tas brīnums, uz ko viņš dziļi sevī cer! Lai visiem veselība un veiksmē jaunajā 2014. gadā! ▲

LNS DOMES SĒDĒ: BUDŽETS, BIEDRU NAUDA, ĪPAŠUMI

ZIGMĀRS UNGURS JURIS GRUNDULIS

Ar pieciem dienaskārtības punktiem 27. novembrī „Rītausmā” notika LNS Domes sēde. Tajā no 19 domniekiem piedalījās 17.

LNS Dome apstiprināja LNS 2013. gada budžeta grozījumus (1. attēlā), jo iepriekš apstiprinātajā budžetā atsevišķās pozīcijās bija iztrūkums, bet dažās pārpalikums. LNS galvenā grāmatvede Ilze Roķe (2. attēlā) ziņoja sekojošo. Nebija iepriekš

paredzēti ieņēmumi pozīcijā „Pašvaldību dotācijas” – tie ir 9 000 Ls. Par 32 315 Ls ir palielinājušies ieņēmumi, pateicoties LNS SIA peļņai. Savukārt izdevumu sadaļā ir šādas izmaiņas: palielinājušies izdevumi darba algas fondam (par 7 500 Ls), kancelejas precēm (195 Ls), zemes nomai un nekustamo īpašumu nodokļu samaksai (1328 Ls), LNS pasākumu organizēšanai (2982 Ls).

LNS 2013. gada budžeta grozījumi tika apstiprināti, paredzot ieņēmumu daļā 1 494 600 Ls un izdevumu daļā 1 621 997 Ls. Jāņem vērā, ka no kopējās izdevumu daļas lielāko summu veido projektos iegūtie līdzekļi – 26% un valsts pasūtījuma izpildei piešķirtie līdzekļi – 63%.

Plaša diskusija izraisījās par iestāšanās, biedru naudas un soda naudas apmēriem 2014. gadā. Māra Lasmane ierosināja biedru naudas apmērus noteikt uzreiz uz diviem gadiem, taču domnieki tam nepiekrita un vairākums nobalsoja, ka noteiks tikai uz 2014. gadu. Dome apstiprināja biedru naudu 2014. gadam – 5 eiro. Ja biedru nauda nebūs samaksāta līdz 30. septembrim, papildus vēl jāmaksā soda nauda 1 eiro, bet, ja nebūs samaksāta līdz 31. decembrim, tad no 1. janvāra soda nauda 2 eiro.

LNS Goda biedriem, 1. grupas invalīdiem un tiem, kuri uz 1. janvāri sasnieguši 70 gadu vecumu, biedru nauda nebūs jāmaksā. Iestāšanās nauda LNS būs 1 eiro, bet atkārtotas iestāšanās gadījumā jāmaksā 2

eiro. LNS biedru apliecība maksās 2 eiro.

Diskusijas izraisījās par LNS īpašumiem, sevišķi jautājumā, ko iesākt ar LNS telpām Vecrīgā, Jāņa sētā 5 (3. attēlā – 3. stāvs). Nolēma, ka šīm telpām tiks meklēts īrnieks vai pircējs, jo telpas ir sliktā stāvoklī, nepieciešams dārgs remonts, bet telpu uzturēšana arī prasa līdzekļus. Beidzamos 4 gadus par šo telpu uzturēšanu tika maksāts no projekta „Klusuma pasaule” līdzekļiem, bet no 1. janvāra par telpām būs jāmaksā pašai LNS, un tas nesīs tikai zaudējumus.

Dome nolēma pārdot LNS īpašumā esošo ēku Smiltene, Gaujas ielā 28. Šajā mājā izvietotā LNS Smiltenes biedrība pārcelsies uz kaimiņos esošās LNS ēkas pirmo stāvu.

Par LNS revidentu Dome apstiprināja SIA Auditorfirma „Grāmatvedis” zvērināto revidentu Jāni Mežielu. ▲

LNS VALDES SĒDĒS

KARĪNA PAVLONA

14. NOVEMBRĪ LNS valdes sēdes diena kārtībā pirmais jautājums bija par LNS 2013. gada noslēguma pasākuma laiku un tajā piešķirtajām nominācijām. Nolēma to rīkot 20. decembrī un pasniegt Gada balvu 5 nominācijās: „Gada cilvēks 2013”, „Gada brīvprātīgais 2013”, „Gada kultūras pašdarbnieks 2013”, „Gada pasākums/notikums 2013” un „Gada biedrība 2013”.

Valde „LNS RB grupu/biroja nolikuma” izstrādei apstiprināja darba grupu šādā sastāvā: S. Gerenovska, M. Lasmane un A. Osmanis.

Valde apstiprināja jaunu LNS nodaļu izveidošanu. No 2014. gada 1. janvāra darbosies Iepirkumu un projektu nodaļa un Informācijas nodaļa. Vēl valde nolēma no 2014. gada 1. janvāra LNS īpašumus – Rīgā, Jāņa sētā 5 – 5A, Liepājā, Graudu ielā 43 – 68 un Alūksnē, Jāņkalna ielā 8 nodot SIA „LNS Nekustamie īpašumi” apsaimniekošanā.

Valde apsprieda telpu Rīgā, Jāņa sētā 5 izmantošanas iespējas 2014. gadā. Telpas ir sliktā stāvoklī un to remontēšanai nepieciešami lieli ieguldījumi. Un līdz šim neviens nav izrādījis vēlmi tās īrēt. Nolēma šo jautājumu virzīt uz LNS Domi, lūdzot tās piekrišanu nepieciešamības gadījumā telpas Jāņa sētā 5 pārdot.

11. DECEMBRĪ LNS valdes sēdē izskatīja vairākus jautājumus.

Valde nolēma par zvērinātu revidentu LNS kapitālsabiedrībā SIA „LNS Rehabilitācijas centrs” un SIA „LNS Nekustamie īpašumi” iecelt SIA Auditorfirma Grāmatvedis” zvērināto revidentu Jānis Mežielu un uzdot abām SIA noslēgt līgumu par revīzijas pakalpojuma sniegšanu par gada pārskatā ietvertiem finanšu pārskatiem par periodu, kas beidzas 2013. gada 31. decembrī.

Tika nolemts piešķirt naudas balvu Ziemassvētkos par ieguldījumu SIA mērķu sasniegšanā LNS SIA Valdes priekšsēdētājiem un Valdes locekļiem. Vēl nolēma rekomendēt piešķirt prēmiju LNS prezidentam Edgaram Vorslovam par līdztekus LNS prezidenta amatam veikto valsts deleģēto sociālo pakalpojumu vadības nodaļas vadītāja amata pienākumu pildīšanu 2013. gada septembra – decembra mēnešos.

Valde apsprieda LNS 2014. gada budžeta projektu un veica tajā dažas izmaiņas, lai LNS rīcībā esošie finanšu līdzekļi tiktu izmantoti racionāli un lietderīgi un neveidotos budžeta iztrūkums. Budžeta projekts tiks iesniegts LNS Domei apstiprināšanai, kas notiks 20. decembrī.

Valde arī apstiprināja SIA „LNS Surdotehniskās palīdzības centrs” tehnisko palīglīdzekļu pakalpojumu kompleksa cenas 2014. gadam. ▲

RĪGAS RB VALDES SĒDĒ

25. NOVEMBRĪ LNS Rīgas reģionālās biedrībā (turpmāk RRB) tika uzņemti 9 jauni biedri: Olita Brīvule, Madara Indriksons, Alvis Jazvics, Paulīne Kalniņa, Edmunds Nikolajevs, Mārīte Raudone, Andrejs Raudonis, Gina Zēmele un Edgars Zēmelis.

Valde apsprieda un izvirzīja savus kandidātus LNS Gada balvai šādās nominācijās: „Gada cilvēks 2013”, „Gada brīvprātīgais 2013”, „Gada kultūras pašdarbnieks 2013”, „Gada pasākums/notikums 2013” un „Gada biedrība 2013”.

Valde iepazīs ar RRB organizatorisko/kultūrmasmasu darba plānu decembra

mēnesim un apstiprināja to.

Tika pieņemts zināšanai Rīgas RB 2014. gada budžeta projekts un valdes locekles Jadvīgas Bočkānes sagatavotā informācija par 59 viņas apzinātiem vecāka gadagājuma biedriem, kuri veselības stāvokļa dēļ nevar iziet no mājām un apmeklēt biedrības pasākumus. Viņiem tiks sarūpēta Ziemassvētku paciņa.

Valde pieņēma zināšanai, ka, atzīmējot Mirušo piemiņas dienu, pie LNS Goda biedru, Rīgas RB Goda biedru un biedrības aktīvistu kapavietām noliktas svečītes. ▲

LNS VADĪBAS KALENDĀRS

6. NOVEMBRĪ notika ikmēneša valsts deleģēto uzdevumu izpildes sapulce, kurā LNS vadība, LNS Rehabilitācijas centra un LNS Surdotehniskās palīdzības centra vadība analizēja oktobra mēneša darbu, lai nodrošinātu valsts deleģēto uzdevumu veikšanu.

13. NOVEMBRĪ LNS prezidents E. Vorslovs tikās ar Latvijas prezidentūras Eiropas Savienības Padomē sekretariāta Prezidentūras programmas plānošanas departamenta darbiniekiem, lai pārrunātu Eiropas Nedzirdīgo savienības (EUD) Ģenerālās asamblejas, kas notiks 2015. gada maijā, organizatoriskos darbus. Tikšanās laikā tika panākta vienošanās, ka šīs asambleja tiks iekļauta kopējā prezidentūras programmā un tās norises nodrošināšana tiks finansēta no valsts budžeta.

26. NOVEMBRĪ LNS prezidents E. Vorslovs kopā ar LNS valdes locekli V. Strazdiņu tikās ar zemes gabala Rīgā, Kandavas ielā 27 īpašnieci, lai apspriestu šīs zemes pirkšanas nosacījumus. Tikšanās laikā LNS pārstāvji tika informēti, ka īpašniece joprojām pastāv uz nosacījumu, ka daļa zemes gabala tiek pārdota par gandrīz 300 000 Ls. LNS pārstāvji informēja, ka būtu apsverams pirkums par kadastrālo vērtību, kas ir aptuveni 175 000 Ls, un viss piedāvātais zemes gabals LNS nav nepieciešams. Vienošanās netika panākta.

3. DECEMBRĪ LNS prezidents E. Vorslovs piedalījās diskusijā „Saeima cilvēkiem ar invaliditāti”. Diskusijas centrālais jautājums – pirmā ziņojuma projekts Apvienoto Nāciju Organizācijas (ANO) Personu ar invaliditāti tiesību komitejai par to, ko Latvija paveikusi un kā tiek pildīts ANO Konvencijā par personu ar invaliditāti noteiktās šo cilvēku tiesību īstenošanā. Diskusijā tika vērtēts, kas šo divu gadu laikā paveikts un kādi būs atbildīgo institūciju tālākie soļi invaliditātes politikas jomā. Labklājības ministrijas (LM) parlamentārais sekretārs A. Ašeradens atzīmēja LNS aktivitāti un labo sadarbību ar LM.

4. DECEMBRĪ LNS viceprezidente S. Gerenovska tikās ar Rīgas Amatniecības vidusskolas vadību, nedzirdīgiem audzēkņiem, 1. kursa nedzirdīgo audzēkņu vecākiem un tur strādājošajiem tulkiem, lai pārrunātu gan sadarbības uzlabošanas iespējas, gan kā nedzirdīgie audzēkņi varētu labāk uztvert mācību vielu – pierakstīt skolotāju teikto, brīžos, kad jāskatās uz tulku. Tikšanās laikā pārrunātas visas problēmas, sākot ar nedzirdīgo audzēkņu izglītības līmeni un viņu aktivitātes līmeni un sniegta detalizēta informācija par tulka pakalpojumu saņemšanas kārtību un tulka pienākumiem.

6. DECEMBRĪ notika ikmēneša valsts deleģēto uzdevumu izpildes sapulce, kurā LNS vadība, LNS Rehabilitācijas centra un LNS Surdotehniskās palīdzības centra vadība analizēja novembra mēneša darbu, papildus finansējuma dzirdes aparātiem apguves iespējas un gatavošanos 2014. gada valsts deleģēto uzdevumu veikšanai. ▲

VARIS STRAZDIŅŠ: „SAPŅI RODAS PAŠI UN ATTĪSTĀS DAROT...”

LAURA GAILE UN NO PERSONISKĀ ARHĪVA

Kā to visu, ko dara Varis Strazdiņš, var paveikt tajās pašās diennakts stundās, kas ir mūsu rīcībā? Tāds ir pirmais jautājums, noskaidrojot Vara pienākumus un darbus, kas tiek darīti gan maizes pelnīšanas nolūkā, gan arī brīvprātīgi, sabiedriskā kārtā divās nedzirdīgo organizācijās (LNS un LNSF), turklāt laiku atrodot arī pašizglītībai un rūpēm par ģimeni, savu māju un dārzu laukos. Par to tad risinājās tālākā saruna ar LNS 18. kongresā jaunuzņemto LNS Goda biedru Vari Strazdiņu. Lūk, viņa darbīguma noslēpumi!

KĀ VISU PASPĒT

„Pulkstenī neskatos. Ja sanāk vienā reizē 3-4 darāmie, ķeros klāt lietai, kas tai brīdī visvairāk nepieciešama. Daru, laiku neskaitot, un tā pēc kārtas, kamēr viss paveikts.

Laikam esmu viens no pēdējiem padomju laika cilvēkiem, kas kaut ko vēl dara tāpat, neprasot, kas par to būs. Tomēr tik naivs vairs neesmu, lai situāciju neizvērtētu, vai tā man vispār pieņemama.

Darbs man dienā aizņem kādas 10 – 12 stundas, un es esmu pieradis apmēram pie šāda ritma: rīts sākas paša birojā pl. 8, kad 2 – 3 stundas kārtoju saraksti, dokumentāciju, pārskatu pastu, iepazīstos ar interneta jaunumiem; tad seko izbraukumi, lietu kārtošana, darīšanas ārpus mājas, mana saimnieciskās biznesa programmas realizācija; pēcpusdienā iegriežos LNSF un arī LNS birojā; tad atpakaļ uz māju – atkal pārbaudu e-pastu, pārdomāju dienas notikumus un saplānoju veicamos rītdienas uzdevumus. Sestdienās un svētdienās gan cenšos neko no tā nedarīt, ja nu vienīgi neatliekamās e-pastus un sporta lietas, piemēram, jābūt klāt sacensībās.”

BĒRNĪBA, SKOLAS GADI

Varis nāk no Kurzemes, Aizputes apriņķa Kalvenes pagasta. Mazs būdams (7g.v.), saslima un pusotru gadu pavadīja slimnīcā, kur antibiotisko medikamentu iespaidā zau-

dēja dzirdi.

„Atceros, mamma ļoti to pārdzīvoja, tikai vēlāk samierinājās, kad redzēja, ka ar savu dzīvi tieku galā, arī nedzirdīgs būdams, – mācos, strādāju, kārtoju pats visu.”

Bet nemaz tik vienkārši viss nebija. Sākumā Rīgas Nedzirdīgo skolā zēns gluži vai apmuls, kad viņam 4. klasē vēl mācīja, ka „divi plus divi ir četri”. Tāds audzēkņu izglītības līmenis neatbilda Vara spējām, un drīz viņu pārcēla uz Valmieras skolu. Tur savukārt no 4. klases viņš veica vairākus „lēcienus” – uz 6. klasi un tālāk uz 9. klasi.

„Bērnībā mani saukāja par „grāmatu tārpu”, jo tās katru brīvu brīdi man bija obligāti rokās vai kaut kur turpat blakus: vasarā mamma mani bieži bāra, lai vairāk eju ārā, svaigā gaisā, nekā tik daudz sēžu pie grāmatām.

Kad Valmierā nobeidzu 12. klasi, bija jādodomā – ko darīt tālāk. Uz Kalveni pie vecākiem negribējās, jo bez dzirdes laukos sev vietu neredzēju. Devos uz Rīgu, turpināju izglītību Raiņa vakarskolā un vienlaikus iestājos profesionālajā arodskolā, kur apguvu amatu – izmācījos par „skroderi”, drēbnieku.

Sapņi rodas paši un attīstās reizē ar darbību. Piepildās tāds maziņš, tad rodas nākamais lielāks, tad vēl drosmīgāks.

SĀKAS DARBS UN TĀLĀK – SAVS BIZNESS

Pirmā darbavieta bija lielajā šūšanas firmā „Latvija”, kur desmit gadus Varis nostrādāja par gludinātāju. Vēlāk pārkvalificējās par jumīki – skārtnieku, nodibināja savu firmu „SIVA”, kas darbojās kādus desmit gadus.

Visu šo laiku Varis daudz mācījās – pašizglītojās, lasot speciālo literatūru, „Turī-

bas” kursos apguva grāmatvedības pamatus, jo bez šīm zināšanām nevar iztikt nevienā uzņēmējdarbības biznesā – veiksmīgi grāmatvedības finansiāli darījumi nodrošina tā pastāvēšanu.

Vienlaikus darbojās arī nekustamā īpašuma remonta, apsaimniekošanas un attīstīšanas jomā. Tai pašā laikā Varis koledžā apguva zināšanas jaunajā darbības virzienā, bet šoreiz ar mācībām klājās daudz vieglāk – varēja lekcijās un nodarbībās izmantot valsts finansēta tulka pakalpojumus.

„Varu teikt, mācoties ieguvu drošu pamatu savai tālākai saimnieciskai darbībai biznesā. Mani nevar tik viegli „apvest ap stūri”, daudz ko spēju nojaust un atšifrēju skaitļu kombinācijas, ar kurām man kāds gribēs sagrozīt galvu.”

DOMNIEKS AR LIELU SABIEDRISKĀ DARBA STĀŽU

Kad sāka mācīties un strādāt Rīgā, Varis iesaistījās arī sporta nodarbībās. Viņu aizrāva dažādi sporta veidi – vieglatlētika, basketbols, šahs, dambrete... Daudz ko citu arī izmēģināja – skriešanu, orientēšanās sportu. Tagad dažreiz vēl uzspēlē dambreti.

„Izmantojot iespēju, vēlētos divām kolēģēm par intereses radīšanu un ikdienas padomu sniegšanu pateikt lielu paldies! Sporta organizatoriskā darbā mani iesaistīja Ērika Caune, bet Nedzirdīgo biedrībā mani ievilkā Maruta Piterniece. Kultūras namā „Rītausma”, kur darbojos, turpat līdzās sporta daļai bija izvietojusies arī Rīgas biedrība. Es, kā jauns cilvēks, kam daudz kas interesēja, kā maksimālists, savas domas azotē neturēju. Laikam tāpēc mani ātri vien ievēroja, un tiku ievēlēts gan Rīgas biedrības, gan Latvijas Nedzirdīgo biedrības valdes (tagad – Domes) sastāvā.”

No tā laika pagājis jau vairāk par trīs gadu desmitiem, bet joprojām nemainīgi Varis ik pēc 4 gadiem tiek ievēlēts Domē un lemj LNS biedriem svarīgus jautājumus: aktīvi uzstājas debatēs, izsaka savus ierosinājumus, aizstāv savu viedokli. It īpaši labi pārzina LNS nekustamo īpašumu lietas.

PAR NĀKOTNES DARBIEM

Kongresā pieņemti svarīgi lēmumi, ievēlēts jauns prezidents, mainījās arī valdes un Domes sastāvs. Kā pašreizējo situāciju vērtē Varis Strazdiņš?

„Rezultāti ir tādi, kā esam nolēmuši, – tāpat tādi, kādi esam mēs paši. Kā ierindas biedrs tos vērtēju kā normālus, lai gan man šķiet, ka Domē un valdē nedaudz vairāk vajadzēja sabalansēt jauno un vecāko biedru pieredzi. Paredzu, ka turpmāk būs daudz mūsdienīgu lēmumu. Bet nav jau daudz ko iepriekš prāt – vienkārši tagad visiem jāstrādā tālāk un jāattīsta jaunās idejas, kas jau ierosinātas un iekļautas LNS Darbības programmā nākamajiem 4 gadiem.

Sākumu lasiet iepriekšējā lpp.

A. Pavlina ideja par dažādu virzienu darbības programmu ir laba. Tā tagad ir apstiprināta un katram valdes loceklim uzticēta sava joma. Man tāda ir nekustamie īpašumi. Taču vienlaikus mums jāatceras, ka šī nav biznesa vide ar saviem likumiem un tikumiem, mums ir sabiedriska organizācija ar 1600 biedriem, kuriem visiem ir tiesības uz savu viedokli. Viegli nebūs, jo lielais projekts „Klusuma pasaule” daudzus mūsu cilvēkus vairākos gados pieradinājis pie daudz kā laba – viņiem liekas, ka tā turpināsies „mūžīgi mūžos”, vienmēr būs „pilni galdi”. Pieradumu būs grūti pārvarēt, tas prasīs laiku.

PAR IDEJĀM, LĒMUMIEM UN LĪDERIEM

Varis uzskata, ka cilvēki vairāk saliedējas grūtos laikos, kļūst enerģiskāki un atsaucīgāki. Pašlaik gājams, ka ir daudz runātāju un „gudru” padomdevēju, bet īstu darītāju maz, un tie paši apkrāvušies ar darbiem līdz acīm.

„Izteiktās idejas būtu pamatīgāk jāizvērtē pirms lēmumu pieņemšanas. Tad tos būtu arī vieglāk izpildīt. Piemēram, labāk bija jāpārdomā un jāsaprot mūsu biedra vai pārstāvja starts pašvaldību vai Saeimas vēlēšanās.

Mums jādomā arī vairāk par jauno paaudzi, jo daudzi brauc prom un viņu vidū ne mazums ir tādi, kas būtu varējuši ar laiku kļūt par mūsu līderiem. Vai mūsu biedri pieņems tos tad, ja viņi pēc ilgāka laika atgriezīsies? Atjaunot satrūkušo saikni būs grūti, jo cilvēki uzticas tiem, kas ar viņiem ir vienmēr kopā – arī grūtos laikos...”

SPORTS – VIŅA SIRDSLIETA

Varis Straziņš ir LNSF prezidents jau 20 gadus, un tas izsaka visu. Daudzas reizes pēc LNSF kongresa viņu mājās sieva Svetlana sagaidījusi ar pārmetošu skatienu un jautājumu: Kāpēc atkal? Nesen notika kārtējais LNSF kongress, un – situācija nav mainījies.

„Mana Svetlana spiesta pieņemt šo manu sabiedrisko aktivitāti un aizņemību. Prasības pret cilvēkiem, ar kuriem kopā strādāju, man ir augstas. Skatos un vēroju jau gadiem, ko varētu atstāt savā vietā. Šaubas vienmēr ir par to, vai nodomātais kandidāts spēs noturēt sasniegto līmeni. Ja varētu noklonēt Pavlinu – tas būtu lieliski!”

MĀJAS, ĢIMENE, BRĪVAIS LAIKS

Varim brīvā laikā ir maz, un vislabprātāk tad viņš kopā ar ģimeni dodas uz savu māju Valteros (pie Lielupes). Tur arī vienmēr ir ko darīt: mājas labiekārtošana, dārza sakopšana, arī pastaigas brīvā dabā. Var atslēgties no Rīgas un atpūsties pie dabas.

Bieži nācies būt dažādās tuvākās un tālākās pasaules vietās – gan kopā ar sportistiem, gan privātās vizītēs pie draugiem. Daudz pieredzēts, ja nu vienīgi vēl varētu pabūt Antarktīdā un izbaudīt mīnus 50° C salu, – tā viņš pajoko un saka:

„Kādiem īpašiem sapņiem tagad vairs enerģiju nešķiežu. Sapņi rodas paši un attīstās reizē ar darbību. Piepildās tāds maziņš, tad rodas nākamais lielāks, tad vēl drosmīgāks. Tikai jādara!”

Varis nevēlas apdalīties vai ierobežots savā darbībā tikai tāpēc, ka nedzird. Ja kaut ko nodomājis, ķeras pie darba un cenšas piepildīt savu ieceri. To mācījis arī savām meitām – abas jau pieaugušas, pasaulē pabijušas, bet tagad atgriezušās Latvijā: Anita tagad strādā par zīmju valodas tulku LNS sistēmā, bet Iveta ir aviobiļešu rezervācijas speciāliste.

BŪT LNS GODA BIEDRAM

Varis domā, ka cilvēkiem par viņu ieguldījumu sabiedriskajā darbā pateikties vajag, tikai būtu jāpārdomā rituāls un procesa nosacījumi, kam, kad un kā to darīt.

„Nedomāju, ka izmantošu šo „LNS Goda biedra” nosaukumu kā bonusu vai atlaides iespēju. Uzterveru to kā pateicību man par darbu, kā lielu paldies. Ar to tad ir pateikts viss.” ▲

Sagatavoja: LNS Informācijas centrs

**NEDZIRDĪGIE JAUNIEŠI
MALNAVAS KOLEDŽĀ**

✍ Ieva Strode, SURDOTULKS MALNAVAS KOLEDŽĀ 📁 NO KOLEDŽAS ARHĪVA

Malnavas koledžā autotransporta programmā mācās 5 jaunieši: Vadims Kuprijanovs, Aleksandrs Šakelis, Valērijs Tuksnesis un Ģirts Paģiris apgūst vidējo profesionālo izglītību, bet Romāns Baikovs apgūst 1. līmeņa augstāko profesionālo izglītību.

Viņi cītīgi un čakli apgūst zināšanas, pat pārspējot savus dzirdīgos kursabiedrus dažos mācību priekšmetos. Arī prakses laikā uzrāda vislabākos rezultātus. Jaunieši aktīvi iesaistās ārpusstundu aktivitātēs: apmeklē basketbola, un futbola nodarbības; dienesta viesnīcā vakaros spēlē novusu un galda tenisu, šautriņas; nodarbojas ar spēka vingrojumiem, trenē muskuļus.

Īpašs prieks par to, ka viņi piedalījās arī Malnavas koledžas rīkotajās sacensībās vieglatlētikā: Aleksandrs grūda lodi, bet Ģirts skrēja 100 m sprintu, un iekļuva skolas izlasē, pēc tam Daugavpilī mērojās spēkiem ar citiem jauniešiem. Kopvērtējumā Malnavas koledžas komanda ierindojās 3. vietā.

Mūsu skolas nedzirdīgie jaunieši piedalās arī intelektuālos konkursos, kur, startējot kopā ar dzirdīgajiem grupas biedriem, ir nopietni konkurenti daudziem citiem, bieži iegūst pateicības, arī vairākas ceturtais vietas.

Skolā notika rudens jautrošanās – mudošanās pasākums ne tikai ar sportiskām, bet arī ar citām aktivitātēm. Nedzirdīgie puīši piedalās visur, tai pašā laikā viņu skolasbiedrus dzirdīgos audzinātāja nevar vien pierunāt piedalīties...

Mūsu puīši Valērijs un Vadims, tandēmā liekot dažādu automašīnu firmas zīmju logo puzzles, 2 minūšu laikā no 25 logo salika pilnus 18 logo! Tikai nedaudz mūsējiem spē-

lē „Automašīnu ģeogrāfija” pietrūka līdz godalgotām vietām.

Notika arī konkurss „Malnavas koledžas Lāčplēsis 2013”, kurā visās disciplīnās – šaušanā, stieņa spiešanā, pievilksnā, smilšu maīsa grūšanā, balķa mešanā, riepu vilksnā piedalījās arī Ģirts Paģiris. Viņš ieguva 2. vietu. Valērijs

piedalījās šaušanas disciplīnā un saņāva 6 mērķus no 8!

Bet konkurss „Ir Kurzeme, ir Vidzeme, ir Latgale – mūsu” par godu Latvijas 95. dzimšanas dienai komandā startēja 4 cilvēki – Aleksandrs, Valērijs un 2 dzirdīgie kursabiedri. Jāatzīst, ka Latvijas populārāko objektu, kultūras pieminekļu, cilvēku, vēsturisko personību, Latvijas vēsturisko faktu zināšanā visierudītākie bija mūsējie – Valērijs un Aleksandrs. Bet, kur jāatpazīst dziesma un tās izpildītājs, protams, darbojās kursabiedri, rezultātā komanda ieguva 4. vietu.

„Ko mēs bez viņiem darītu...?” Tāds prieks par mūsējiem!

Svinīgajā pasākumā tika apbalvoti jaunieši un jaunietes par nesavtīgu, apzinīgu pienākumu veikšanu, aktīvu darbu skolā. Šādas pateicības tika sniegtas tikai nedaudziem, to vidū arī Valērijam un Aleksandram – kā vienīgajiem no sava kursa.

Dienesta viesnīcā notika tradicionāla, uz uzmanību vērsta sacensība – tautā sauktā „akmens, šķēres, papīrītis...”. Interesentu bija ļoti daudz, arī mūsu puīši piedalījās. Pēc ilgās un saspringtas cīņas Vadims Kuprijanovs izcīnīja 2. vietu!

Gan skolā, gan dienesta viesnīcā ir dažādi pasākumi, kuros nedzirdīgie puīši piedalās, skatās un jūt līdzīgi pārējiem.

Jaunus sasniegumus un teicamu sekmju izrakstu! ▲

ANDREJS CĪRULIS – GADA CILVĒKS

Sākumu lasiet 1. lpp.   LIDA ŠILINSKA

ANDREJS IR TĀDS – KRIETNS, KĀRTĪGS UN APZINĪGS

Andreju apbalvošanai izvirzīja paši iedzīvotāji, atbalstīja arī dome. Gada cilvēka nominācijā var izvirzīt jebkuru, kam ir godprātīga attieksme pret savu novadu, sabiedrību un savu veicamo darbu (medicīnā, tirdzniecībā, pakalpojumu sniegšanā).

Andrejs tāds ir – patiesi krietns, kārtīgs un apzinīgs sava novada iedzīvotājs, pazīstams kā kurpnieks, jo gandrīz vai visi piebaldzēni pie viņa labo apavus, un Andrejs savējos „apauj” apzinīgi un atbildīgi.

Viņš ikvienu atbalsta, ja lūdz; neatsaka savu palīdzību, ja tāda nepieciešama; nešķiro, kas ir bagāts, kas nabags. Ir klienti, kuriem grūtāk ar finansēm, un tad viņš par simbolisku samaksu labo apavus arī viņiem, pat pieņem samaksu „graudā” par padarīto darbu.

Kā Andrejs jutās, uzzinot par apbalvojumu. Lūk, atbilde!

Kad izlasīju novada avīzē, ka kāds Andrejs apstiprināts nominācijai, nodomāju, ka tas ir kāds cits. Piebalgas pusē ir daudz Cīruļu, pat nepieļāvu domu, ka tas esmu es pats. Tad saņēmu ielūgumu uz apbalvošanu un nodomāju – neiesu: nedzirdīgajam bez tulka tur nebūtu ko darīt, nezinātu, kur iet, ko teikt, utt. Bet liktenīgi sagadījās, ka dienu pirms šī pasākuma nejauši satiku tulku un parādīju viņam savu ielūgumu. Man tomēr gribējās būt tur. Tā nu nākamajā dienā ar sievu un tulku ieradus uz apbalvošanu.

Sofija: *Biju ļoti pārsteigta, kaut ko tādu piedzīvoju pirmoreiz savā mūžā. Nemaz nedomāju, ka arī pie mums laukos tā var notikt. Ļoti priecājos par savu vīru un viņa apbalvojumu, pat apraudājos kad viņam svinīgajā ceremonijā tika pasniegta balva, un bija tik daudz sveicēju. Tā viņam ir vislabākā dāvana jubilejā.*

BET NU PAR VIŅA DZĪVES GĀJUMU!

Andrejs ir dzimis un audzis Jaunpiebalgā, kā sacīt jāsaka, – īstens piebaldzēns. Viņa vecāki arī bija nedzirdīgi. Gribētos izcelt arī viņa tēvu Voldemāru, kas bija iniciators Smiltenes biedrības Jaunpiebalgas grupas dibināšanai (1959) un pats arī kļuva par šīs grupas vadītāju. Tajā pašā gadā arī jauniņais Andrejs iestājās Smiltenes biedrībā, kurai viņš ir uzticīgs joprojām. Tēvs, pēc profesijas kurpnieks, nācis no Valmieras puses un Jaunpiebalgā uzcēlis savu māju, kurā tagad dzīvo Andrejs. Līdz 7. klasei Andrejs mācījies Valmieras skolā, bet pēc tam pārcelts uz Rēzeknes skolu, jo atklājies, ka viņš pilnībā nedzird.

DAUDZ APGUVA PAŠMĀCĪBAS CEĻĀ

Pēc skolas beigšanas pusgadu pamācījies un pēc tam 2 gadus strādājis par kurpnieku Alūksnes mācību/ražošanas darbnī-

cās. Katru nedēļu ar savu mopēdu braukājis no Jaunpiebalgas uz Alūksni strādāt un tad nedēļas nogalē atpakaļ mājās, lai palīdzētu tēvam saimniecībā.

No 1965. gada ilgstoši strādājis Jaunpiebalgas mēbeļu ražošanas cehā par tapsētāju, līdz cehu likvidēja.

TEHNIKA IR VIŅA SIRDSLIETA

Nu Andrejam nācās domāt par citu nodarbošanos, un viņš atgriezās pie kurpniecības – pārņēma savās mājās tēva arodu un klientus. Pašmācības ceļā iemācījās salikt savu mopēdu, vēlāk remontēja arī automašīnas. Lai saimniecībā varētu veiklāk apdarīt visus darbus, pats izgatavoja savus braucamrīkus – pļaujmašīnu, kartupeļu rakšanas ierīci, mazu kravas pārvadājamo transportu.

Un tad jau nāca sapnis par savu automašīnu, jo Andrejs atzīst, ka laukos bez tās nevar iztikt, it īpaši, ja vēlas tikt uz biedrības rīkotajiem pasākumiem un sapulcēm, jo ar sabiedrisko transportu nevar vairs tik vienkārši nokļūt tur un tad, kad tas nepieciešams.

ILGI VADĪJA JAUNPIEBALGAS GRUPU

No 1990. gada Andrejs uzņēmies Jaunpiebalgas grupas vadītāja pienākumus, tos apzinīgi pildījis 19 gadus, bet tad vadības grožus nodevis savai sievai Sofijai Cīrulei. Visu grupas pastāvēšanas laiku pasākumi notikuši viņa mājās.

Andrejs ar sievu Sofiju

Andrejs, tāpat kā viņa tēvs, nekad nav atteikuši šo iespēju un vienmēr viesmīlīgi uzņēmusi grupas biedrus pie sevis. Nu jau 2 gadus pēc kārtas Jaunpiebalgā organizē arī Smiltenes biedrības veselības dienas pasākumus jeb sporta spēles, kurās piedalās un spēkos mērojas visas Smiltenes biedrības grupas.

BRĪVAJĀ LAIKĀ

Lielākā kaislība jaunībā – mopēdi. Andrejs aktīvi piedalījās sacensībās starp nedzirdīgajiem Latvijas mērogā, arī Igaunijā, Tallinā. Sacensībās regulāri ieguva pa kādai godalgotai vietai – tā parasti bija 1. vai 2. vieta. Piedalījās sacensībās arī kā soļotājs, mērojās spēkos pat ar slaveno soļotāju J. Dāliņu.

Viņam agrāk patīcis gleznot un arī foto-

grafēt, tagad gan šīs nodarbošanās ir apstākušas. Fotografēšanai metis mieru, jo nav vairs ar ko fotografēt. Ar jaunajiem digitālajiem aparātiem to darīt Andrejs tā kā vēl neuzdrošinās. Ziemā viņam patīk arī slēpot, un viņš izstrādājis savu maršrutu piemājas mežā.

NOVADNIEKI AR ANDREJU LEPOJAS

Andrejs Cīrulis nesen nosvinēja arī nozīmīgu jubileju – apaļus 70 un, kā jau minēts sākumā, dāvanā saņēma arī šo Gada cilvēka goda nosaukumu. Sveicam vēlreiz mūsu Andreju šajā skaistajā notikumā. Andrej, mēs ar tevi lepojamies! Tāpēc arī vēlējamies par tevi pastāstīt citiem.

KO BIEDRI DOMĀ PAR ANDREJU?

Gunta Tetere (Valmiera): *Biju priecīgi pārsteigta! Andris ir ar zelta rokām, guvis apkārtējo mīlestību un sirsnību. Arī kaimiņi saka tikai to labāko, ļoti sirsnīgs un izpalīdzīgs esot dažādos darbos. Kad dodos uz savu dzimto pusi, cenšos apciemot arī savu kaimiņu Andri, lai parunātos par dzīvi. Daudz laimes dzimšanas dienā, Andri! Lai stipra veselība, saules mūžu dzīvojo!*

Dzintra Ligita Herbste (Madona): *Andreju iepazīnu tālajos 80-tajos gados, kad viņš brauca uz Smiltēni tēvam līdzī dažādos jautājumos par grupas darbību. Andrejs nekad neaizmirsa par saviem grupas biedriem. Viņš pats brauca viņiem pakaļ uz laukiem un veda uz savām mājām, kad bija kārtējā grupas sanākšana. Pēc tam atkal veda atpakaļ. Sirds cilvēks! Kaut tādu būtu vairāk! Nemaz negribas ticēt, ka viņam jau 70, kur gan palikuši jaunības gadi?!*

Ruta Lāčgalve (Smiltene): *Andrejs ir radošs cilvēks, māk pārsteigt mūs ar pašgatavotām maskām, mājās pats visu sataisa, ko vajag, kā pašam ērtāk. Ar sievu vienmēr man palīdz apkopt mātes kapus, visu sataisa, nokrāso. Liels paldies viņam! Daudz laimes dzimšanas dienā!*

Svetlana Papule (Smiltene): *Kārtīgs savas mājas saimnieks! Agrāk jaunībā ļoti bieži braucām uz Jaunpiebalgu gan svētkus svinēt, tos pašus Līgo svētkus, skatījāmies viņu pašu iestudētās izrādes, bija ļoti jautri un interesanti pie Cīruļiem, kur mūs vienmēr sirsnīgi sagaidīja.*

Lida Šilinska (Smiltene): *Rūpējas par mums, sievietēm, neuzbāzīgi un mierīgi, bez gudrām pamācībām. Vienmēr ir interesējies par vēsturi. Mani priecē, ka arī savā vecumā ļoti kustīgs, ziemā viņš slēpo, vasarā skrien. Tas ir apbrīnojami, ko viņš savos 70 gados dara. Vienmēr ar kādām jaunām idejām! Pie viņa notiek sporta spēles, atpūšamies, kopīgi vārām lielo zupas katlu un risinām jautras sarunas pie ugunsкура. Rīkojam arī talkas, jo viņš arī grupai visu dod tāpat, bez atlīdzības. Ļoti jauks cilvēks, īsts sava novada un mūsu biedrības patriots. ▲*

PIEREDZES APMAIŅĀ SLOVĒNIJĀ

ZIGMĀRS UNGURS MĀRA LASMANE

Oktobrī LNS pārstāvjiem bija izdevība pabūt Slovēnijā un pavērot turienes nedzirdīgo dzīvi. Arī „Kopsoli” lasītājiem būtu interesanti uzzināt, ko mūsējie tur redzēja un uzzināja, tāpēc „Kopsoli” aicināja uz sarunu grupas dalībnieci Brigitu Aldersoni.

Pastāsti, kas šis bija par braucienu un uz kuriem?

Šis brauciens notika no 23. līdz 28. oktobrim ES Mūzizglītības programmas „Grundtvig” apakšprogrammas Mācību partnerības projekta par aktīvas novecošanas veicināšanu ietvaros. Jau agrāk notikuši vairāki tādi pieredzes apmaiņas pasākumi. Šoreiz devāmies uz Slovēniju, Ļubļanu ar mērķi vairāk iepazīties ar nedzirdīgu cilvēku sabiedrību, pozitīviem piemēriem, dažādām problēmām un to risinājumiem, pakalpojumu pieejamību, kā arī ar brīvā laika aktivitātēm tieši senioriem. Projekta galvenā turienes organizatore bija Slovēnijas Nedzirdīgo skolotāju asociācija.

Kādas valstis piedalījās?

Uz šo pasākumu bija ieradušās 6 partnerorganizācijas – no Lietuvas, Turcijas, Latvijas, Nīderlandes, Slovēnijas un Itālijas. No LNS mēs bijām četras pārstāves: Aiva Šilinska, Māra Lasmane, Guna Priede un es.

Interesanti tas, ka no partnerorganizācijām nedzirdīgi pārstāvji ieradās tikai no Latvijas un Lietuvas un, protams, no pašas Slovēnijas, pārējās valstis pārstāvēja dzirdīgo sabiedrību.

Kādas organizācijas tur apmeklējāt?

Projekta ietvaros apmeklējām divus nedzirdīgo klubus. Viens atrodas pilsētas centrā, un to apmeklēja vecāka gadagājuma cilvēki, bet otrs atrodas ārpus pilsētas un tajā vairāk pulcējas jaunieši. Abos centros pasākumi notiek trešdienās, tāpat kā pie mums. Un izrādās, ka trešdiena kā informatīvā pasākuma diena ir nedēļas populārākā diena arī citās valstīs, kā, piemēram, Slovēnijā, Polijā, Itālijā, Anglijā, arī mūsu *Rītausmā*.

Vēl šajā pieredzes apmaiņas pasākumā grupas dalībnieki tika iepazīstināti ar subsidētajām darbavietām nedzirdīgajiem.

Uzņēmēji Slovēnijā labprāt piedalās Nodarbinātības valsts aģentūras pasākumos, pieņem darbā arī nedzirdīgos. Piemēram, Valsts arhīvā subsidētās darbavietās pašlaik strādā 9 nedzirdīgie. Darba devējiem ir izdevīgi iekārtot šādas darbavietas cilvēkiem ar īpašām vajadzībām, jo no valsts saņem lielu atbalstu, nodokļu atlaides utt.

Interesants fakts: Slovēnijā invaliditātes pensijas ir lielākas nekā Latvijā, un tomēr arī no turienes jaunieši brauc strādāt uz Angliju, Īriju. Tāpēc nedzirdīgo biedru skaits samazinās. Un problēmas ir līdzīgas kā Latvijā. Vienīgi – nedzirdīgo kultūras dzīve Latvijā gan ir daudzpusīgāka un interesantāka.

Samazinās skolēnu skaits arī Ļubļanas nedzirdīgo skolā. Arvien vairāk skolā un bērnudārzā pieaug to bērnu skaits, kas izmanto implantus un kam ir intelektuālās attīstības traucējumi. Interesanti, ka maziem bērniem bez vecāku atļaujas nedrīkst mācīt zīmju valodu, pedagogi to respektē. Skolā strādā arī sociālais pedagogs, psihologs un psihoterapeits.

Vai LNS kaut ko varētu pārņemt, izmēģināt?

Man patika, ka tur skolā rūpīgi izstrādāta apmācību sistēma, mācību programma ir dažādiem līmeņiem, atbilstoši bērna uzveres un mācīšanās spējām. Klasē skolotājs strādā tikai ar trim audzēkņiem, tāpēc apmācības faktiski notiek individuāli un skolēnu izglītības līmenis augsts.

Bija iespēja apmeklēt Slovēnijas Nedzirdīgo biedrību, tikāmies arī ar pašu biedrības prezidentu un citiem darbiniekiem. Kā jau šajos laikos, lielāki daļai nevalstisko organizāciju, arī Nedzirdīgo biedrībai nepietiek finansējuma. Tā savām biedrībām atbalstu lūdz pašvaldībās, raksta projektus,

organizē dažādus valsts mēroga pasākumus. Pie mums Latvijā situācija ir daudz labāka.

Bet TV jomā gan ir savādāk. Slovēnijā ir 2 televīzijas programmas, kas stāsta par nedzirdīgo dzīvi un citiem aktuāliem notikumiem. Starp abām ir liela konkurence. Viena TV studija atrodas Nedzirdīgo biedrībā. Studijā strādā divi cilvēki – viens montē un filmē, otrs gatavo programmu, meklē jaunās ziņas un veido intervijas.

Projekta ietvaros organizētas dažādas darba grupas. Mums bija iespēja piedalīties veselības grupas nodarbībās, kas cilvēkus iepazīstināja ar veselīgu dzīvesveidu, pareiza uztura lietošanu, joku utt. Šī programma vairāk bija vērsta uz senioriem.

Vai būs vēl kādi braucieni pieredzes apmaiņā? Uz kuriem un kad?

Būs, un tas ir labi, jo no šiem braucieniem gan mūsējie, gan citas valstis daudz iegūst. Ir taču tik interesanti paskatīties, kā viss iekārtots citās valstīs, kāda tur sistēma, kā tā darbojas un ko varētu pārņemt. Nākamais brauciens būs 2014. gada februārī uz Itāliju. Gaidām šī pasākuma programmu. ▲

DIEVKALPOJUMI SVĒTĀ JĀŅA BAZNĪCĀ

Nedzirdīgo draudzes dievkalpojumi Sv. Jāņa baznīcā notiek **svētdienās pl. 14.**

22. decembrī Bībeles stunda.

25. decembrī Ziemassvētku Dievkalpojums pl.14:30 ar sadraudzības vakaru (ar groziņiem) līdz pl.17.

Laipni aicināti!

Dievkalpojuma surdotulks Rota Gulbe

PATEICĪBA

Sirsniņi pateicamies visiem, kas klātienē un domās dalījās ar mums bēdās, aizsaulē aizvadot Juri Smonu.

Piederīgie

IEPAZĪŠANĀS

Vīrietis (73) vēlas iepazīties ar sievieti, kas ir bārene, bez bērniem (līdz 45 gadu vecumam). Ir dzīvoklis ar ērtībām sociālā mājā. Sūtiet sms 26758497

✚ LĪDZJŪTĪBA

Mūžībā aizgājusi mūsu biedre **VALDA LEDIŅA** (1944.6.05 – 2013.24.10). Izsakām visdziļāko līdzjūtību tuviniekiem un draugiem.

Rīgas biedrība

Ieguldījums tavā nākotnē LNS projekts „KLUSUMA PASAULE”

KLIENTU ATSAUKSMES

INĀRA GRUBE: Esmu ļoti apmierināta ar projektā sniegtajiem pakalpojumiem. Man bija labas iespējas – mācīties datorkursos, apmeklēt vērtīgas psihologa konsultācijas, piedalīties radošajās nometnēs, piedalīties sociālās rehabilitācijas programmā Jūrmalā. Tie bija jauki brīži, un sirds sāp, ka vairs tā visa nebūs.

Vislielākais paldies A. Pavlinam, projekta radītājam un vadītājam. Man vēlējums LNS: ir jārada vēl kāda līdzīga programma un varbūt Eiropa piešķirs vēl kādu naudu.

Paldies par avīzi „Kopsolī” un par laipno, atsaucīgo apkalpošanu Informācijas centram, paldies Ivetai Krazei par nodarbībām datorprasmē. Lai mums veicas tālāk!

GRAŽINA LOČMELE: Pirmais vietā es lieku radošās pašizteiksmes nodarbības.

Kādi talanti ir mūsu ļaudīm! Pati arī darbojoties šo to atklāju sevī. Ārkārtīgi labi jutos pēc nodarbībām kompleksajā programmā Jūrmalā. Jauki bija pieredzes apmaiņas braucieni, radošās nometnes, izziņas ekskursijas un daudzi citi pasākumi.

Projekts manī atraisīja līdzdalības prieku, jo pirms tam no masu pasākumiem atturējos. Esmu tik bēdīga, ka tik plašu iespēju vairs mums nebūs, un žēl, ka jāšķiras no Jāņa sētas, kas bija ātri un ērti pieejama.

Bet „Kopsolī” arī turpmāk pasūtīšu – par maksu, bez tā nevaru vairs dzīvi iedomāt.

Paldies visiem, kas strādāja un gādāja, lai mums, klientiem, būtu labi.

ANDRIS BERGMANIS: Man palikusi atmiņā Nedzirdīgo diena – Elvīras ielā tas bija vienreizīgs pasākums! Apguvu arī datorprasmī, dažreiz apmeklēju pasākumus „Rītausmā”.

Visvairāk es izmantoju Informācijas centra pakalpojumus. Paldies Guntai Birnītei par uzmanību un pacietību darbā ar klientiem. ▲

NEBŪS VAIRS TĀDAS KLUSUMA PASAULES...

31. decembrī noslēdzas LNS vēsturē lielākais četrarpus gadu ilgušais projekts „Klusuma pasaule”. Var teikt, ka šajā laikā gandrīz katrā „Kopsolī” numurā publicējam aprakstus, intervijas, vērtējumus par dažādu aktivitāšu realizāciju un reportāžas par to norisi no lielāko notikumu vietām. Tika sagatavotas pat 7 materiālu kopas par projekta tematiku. Šoreiz mūsu lasītājiem piedāvājam apkopojosu atskatu uz šo nozīmīgo, svarīgo un tik lielā daudzveidībā aizvadīto periodu.

Vispirms uz „KS” jautājumiem atbild projekta vadītājs **ARNOLDS PAVLINS!**

Vai atceraties, kā dzima ideja tik liela projekta radīšanai un, teiksim, arī drosme uzņemties tā realizāciju tik ilgstošā laikā?

Ja atceraties, iepriekšējā plānošanas periodā mēs daudz piedalījāmies dažādos projektu konkursos, realizējām daudzas labas, interesantas idejas. Viens no mūsu lielākajiem projektiem bija „Klusās rokas”, kurā mēs izstrādājām stratēģiskās idejas nedzirdīgo problēmu risināšanai. Protams, pēc tam radās jautājums – bet kā tad visu to realizēt? Nu tad arī dzima šī ideja – nepieciešams viens liels, visaptverošs un ilgtermiņa projekts, kurā visu varētu apkopot.

Drosme? *Equal* deva pieredzi, pārliecību, ka to var paveikt. Protams, laika gaitā izrādījās, ka bijām drusku pārāk pašpārliecināti un tik ilgam projektam specifika izrādījās pavisam savādāka.

Ko projekts „Klusuma pasaule” nozīmē LNS un personiski jums?

Četrarpus gadus mēs esam dzīvojuši šajā projektā. Mēs neesam strādājuši, mēs esam dzīvojuši šajā projektā. Aizmirstot par formālo, birokrātisko pusī, atceroties tikai par projekta serdi, jāsaka, ka atkal nonācām LNS „ziedu laikos”. Man personiski – esmu priecīgs par to, ka man izdevās pirms atvadišanās no LNS vadīšanas pacelt tik smagu akmeni un noripināt to visus šos gadus.

Kādi jūsu skatījumā ir lielākie un nozīmīgākie nedzirdīgo sabiedrības ieguvumi no tā?

Nerunājot par kaut kādiem konkrētiem pasākumiem vai pakalpojumiem, kopumā ņemot – tas pacēla LNS darbību pavisam citā līmenī. Cilvēki, kas piedalījās šajā projektā, sajuta, ka LNS par viņiem rūpējas nevis vārdos, bet konkrētos darbos, sniedz tādu palīdzību (sevišķi krīzes apstākļos), ko neviens un nekur citur viņiem nesniegs. Mūsu cilvēki sajuta to, ka LNS patiešām ir viņu otrās mājas.

Vai izdevās sasniegt visus paredzētos rezultātus?

Jā, es nevaru sūdzēties. Ko bijām ielānojuši, to arī izpildījām. Pat vairāk.

Vairāk nekā četri gadi ir ilgs periods, un, to plānojot, visu precīzi paredzēt varētu būt

sarežģīti. Kādi grozījumi bija jāizdara, vai tie izmainīja kaut ko būtiski?

Jums taisnība, dzīve ir dzīve un visu iepriekš paredzēt nemaz nevar. Pamatā tomēr, kas bija ielānots, tas arī palika. Bija grozījumi, to bija daudz, bet tie skāra tehniskas lietas – kaut kur kaut ko pielikt, kaut kur noņemt. Bet pasākumi, aktivitātes, kas bija aplānotas, tās tad arī palika un tika izpildītas pilnībā.

Kā projekta klienti pildīja savus pienākumus, iesaistoties dažādās aktivitātēs visā Latvijā?

Man kā projekta vadītājam būtu grēks sūdzēties, esmu ļoti apmierināts. Zinu gan, ka dažās biedrībās bija tik daudz pasākumu, ka cilvēki jau sāka teikt – nu jau pietiek, vairāk nevajag. Bet, protams, katram bija kaut kas sirdij tuvāks, dažas aktivitātēs piedalījies gribēja vairāk, citās mazāk. Kopumā – viss bija ļoti, ļoti labi.

Kā mūsu ļaudis – projekta darbinieki tika galā ar saviem pienākumiem? Ko jūs vēlaties pateikt savas lielās komandas ap simt darbiniekiem brīdī, kad daudziem ceļi šķiras?

Šis projekts no mums visiem prasīja ļoti daudz. Tāda apjoma darbus nevar realizēt ar aukstu sirdi, domājot par darba laiku un cerot, ka kāds nostrādās tavā vietā. Bija mums i savas baltās, i ne baltās dienas – nevar 4,5 gadi pāiet kā pa sviestu. Dzīve nav rožu dārzs, visādi mums gājis. Bet, ticiet man, paies laiks, visas mūsu problēmas un nebūšanas aizmirsīsies un mēs visi atcerēsīties šo laiku ar siltām domām. Gribu izmantot iespēju un pateikt lielu paldies visiem tiem cilvēkiem, kas strādāja šajā projektā. Katrs no mums to atcerēsies savādāk, bet visi kopā mēs esam bijuši ļoti lieli malači.

Kā jūs vērtējat LNS iespējas saglabāt projektā „Klusuma pasaule” sasniegtos pozitīvos rezultātus pašreizējā periodā, kad LNS ricībā vairs nebūs Eiropas Savienības fondu atbalsta?

Nebūs vairs tādas *Klusuma pasaules*. Neradzu tādu iespēju. ESF fondu atbalsts būs, bet atkārtot kaut ko tādu vairs nevarēs. Kā saglabāt rezultātus? Teikšu tā – ir rezultāti, kas ir jā saglabā, un ir rezultāti, kas nav. Nevajag pa visu vari saglabāt arī to, kas bija svarīgi zināmā laika posmā, bet ne tagad. Esmu jau teicis un varu atkārtot – tos rezultātus, kurus vērts saglabāt, jācenšas apmaksāt no valsts budžeta, bet, ja tas nav iespējams, tad LNS jāizsver, vai to vajag apmaksāt no saviem līdzekļiem.

Un tradicionāli – tā kā esam uz Jaunā gada sliedzņa, ko jūs novēlētu LNS ļaudīm nākamajā gadā?

Domājiet pozitīvi. Labas domas rada labus darbus. Un labi darbi vienmēr atgriežas pie darītāja. ▲

Jautājumus uzdeva: Ilze Kopmane

PIRMO REIZI NOMETNE NEDZIRDĪGĀM MĀMIŅĀM AR BĒRNIEM

✎ PĒTERIS VILISTERS ✎ SANDRA FREIMANE

No 28. novembra līdz 1. decembrim Smārdes pagastā esošajā atpūtas kompleksā „Valguma pasaule” tika rīkota nometne nedzirdīgām māmiņām ar bērniem. Tās mērķis bija sniegt nedzirdīgām māmiņām izpratni par bērnu psiholoģisko, izziņas attīstību un emocionālo audzināšanu. Tajā piedalījās 10 māmiņas un 16 bērni vecumā no 10 mēnešiem līdz 11 gadiem no Rīgas, Liepājas un Jelgavas.

Nometne notika projekta „Klusuma pasaule” ietvaros, un to vadīja DIĀNA ZĀLAMANE-LEITE. Viņa stāsta: „Šī nometne ir „Klusuma pasaules” viena no pēdējām aktivitātēm. Sešus mēnešus mēs izstrādājām nometnes programmu, kas ir unikāla visā Latvijā. Tās izstrādē kopā ar mani piedalījās arī psihologs, sociālais darbinieks un cilvēks, kurš meklēja un apkopoja citu valstu pieredzi par to, kādas nometnes organizē vecākiem citur.

Tā ir informatīva, atbalstoša un izglītojoša nometne ģimenēm ar bērniem, kurās vecākiem ir dzirdes traucējumi. Svarīgi šādās nometnēs, lai bērns netiktu nošķirts no vecākiem. Nozīmīgs fakts, ka bērni ar dzirdes traucējumiem darbojas kopā ar dzirdīgiem bērniem, lai viņi mācētu savā starpā komunicēt un redzētu, ko viņi var darīt kopā.

Nometnes mērķis ir izglītot jaunās māmiņas, piesaistot dažādus speciālistus. Šeit viņas brīvā formā varēja uzdot jebkura veida jautājumus, justies drošākas un brīvākas. Šos jautājumus māmiņas ikdienā, tiekoties ar šiem speciālistiem, nemaz neuzdotu. Piemēram, vakardienas nodarbība ar fizioterapeiti tik ļoti ietilga, jo māmiņas ļoti interesēti uzdeva tik daudz jautājumu, ka vakariņas bija jāatliek uz vēlāku laiku. Tā-

tad nometnes ideja ir izdevusies, jo otrā projektā, kur māmiņas nāk uz Centra informatīvajām nodarbībām, viņas personiskus jautājumus uzdot kautrējas. Tas īpaši izpaužas nometnes trešajā dienā, kad māmiņas, jau apradušas cita ar citu, jūtās drošas runāt par tēmām, par kurām ikdienā nejautu.

Speciālistus piesaistījām, ņemot vērā nometnes programmas intensitāti. Šajā pilotnometnē mēs piesaistījām tos speciālistus, kas likās visnepieciešamākie.

Secinājām, ka ir vairākas lietas, kas būtu jāuzlabo. Lekciju vadīja Rīgas Sociālā dienesta darbiniece, taču jāņem vērā, ka piedalījās arī māmiņas no citām pilsētām, tāpēc nākamajā nometnē būs nepieciešama informācija arī par palīdzību, ko sniedz tā pašvaldība, no kuras māmiņa nāk.

Kopā ar māmiņām nonācām

pie vairākiem secinājumiem, ko būtu jāņem vērā, veidojot nākamā nometni. Vajadzētu piedalīties arī tēviem. Nepieciešams piesaistīt vairāk speciālistu, kas nodarbotos ar bērniem, jo viņu ir daudz un viņi ir ļoti aktīvi, katrs ar savu raksturu. Bērniem vajag piedāvāt daudz un dažādu nodarbību, jo viņu uzmanības noturība ir īsa. Vairāk jāpiedomā pie spēlēm – tās gan bija daudz sagatavotas, bet ātri beidzās. Speciālistes bija ļoti nogurušas.

Mēs noteikti meklēsim finansējumu jaunai nometnei, tiklīdz būs iespēja iesniegt projektu, jo programma, pēc kuras strādāt, ir jau gatava. Šo programmu varam piedāvāt realizēt kādai pašvaldībai, kur ir vairāk šādu māmiņu.”

NOMETNE SĀKĀS AR IEPAZIŠANOS UN NOSLĒDZĀS AR SPĒLĒM

Ar spēļu un rotaļu palīdzību dalībniekus iepazīstināja psiholoģe Sandra Freimane. Viņa arī vadīja lielāko daļu nākamās dienas nodarbību par bērnu attīstības psiholoģiju, par ģimeni un tās modeļiem, par attiecībām ģimenē un to lomu bērnu audzināšanas procesā, piemēram, par brāļa un māsas strīdiem, iespējamām problēmām skolā un citur. Vakara beigās Rīgas Dzemdību nama galvenā speciāliste, bērnu ārste Ilze Kreicberga lasīja lekciju par to, kā sniegt pirmo medicīnisko palīdzību, kā gatavot vai izvēlē-

speciāliste stāstījumā prata savienot jautājumus par bērna fizisko un psiholoģisko attīstību. Todien māmiņas arī guva ļoti vērtīgas un plašas zināšanas par dažādu vecuma bērna attīstības psiholoģiju (piemēram, ka bērna dusmas ir normāla reakcija un nozīmē, ka bērns ir nevis slikts vai agresīvs, bet gan spēj paust savas emocijas un viņam viss ir kārtībā), un par to, kādu palīdzību ģimenes var saņemt no valsts atbalsta institūcijas. Diena noslēdzās jautrākā gaisotnē, kur S. Freimanes un Artas Birznieces-Siliņas vadībā iestudēja leļļu izrādi „Vecīša cimdīņš”.

Pēdējā dienā dalībnieces apguva dekupāžas tehniku un pagatavoja sev skaistu kastīti – sākumā šajā nodarbībā darbojās tikai māmiņas, bet pēc tam pievienojās arī bērni. Turpinājās arī nodarbības psiholoģijā – par problēmām skolā, bērnu temperamentu un disciplinēšanu. Nometne noslēdzās ar spēlēm un rotaļām, vienlaikus atzīmējot Pirmo adventi. Paralēli visām māmiņām notiekošajām nodarbībām arī bērniem tika organizētas dažādas interesantas aktivitātes – viņi zīmēja, veidoja kolāžas, spēlēja spēles. Kā uzsvēra S. Freimane, svarīgi, ka bērnu nodarbības ik pa 10–12 minūtēm mainījās, lai tās neapniktu.

VISVAIRĀK – PSIHOLOĢIJAS NODARBĪBU

Kāpēc? Par to vairāk stāsta S. Freimane: „Šeit ir nedzirdīgas mamas gan ar dzirdīgiem, gan nedzirdīgiem bērniem – pat vienā ģimenē. Viņām ir ļoti liela interese par bērnu psiholoģiju, un to varēja just, jau darbojoties ar māmiņām Centrā, Elvīras ielā. Katras nodarbības beigās bija ļoti daudz jautājumu, māmiņas brīnījās, cik ātri laiks pagājis, jo viņas ar aizrautību sekoja visam līdzī. Ceru, ka, atgriežoties mājās ar pozitīvām emocijām, māmiņas par uzzināto informāciju stāstīs tālāk. Mūsu darbs turpināsies – divreiz mēnesī būs māmiņu nodarbības Elvīras ielā, kurās būs iespēja saņemt gan psihologa, gan fizioterapeita konsultācijas.”

Gan S. Freimane, gan D. Zālamane-Leite atzīst, ka šis projekts ir kaut kas jauns un nebijis, un par to jau saņemtas labas

Tālāk lasiet nākamajā lpp.

Sākumu lasiet iepriekšējā lpp.

atsauksmes – patīk gan mammām, gan bērniem. **S. Freimane:** „Manu-prāt, ir piesaistīta ļoti laba speciālistu komanda – tas ir komandas darbs. Ja tas ir labs, darbs ir veiksmīgs. Būtu ļoti labi, ja šādu nometni organizētu reizi gadā – mammas var ne tikai runāt ar speciālistiem, bet arī savstarpēji dalīties savā pieredzē.”

Kam jāpievērš uzmanība, māmiņām audzinot nedzirdīgu bērnu?

„Svarīgākā lieta, kam jāpievērš uzmanība, ir atmiņas, uzmanības, domāšanas un iztēles attīstība. Tas ir nozīmīgi, lai attīstītu bērna domāšanu kopumā. Jau mazam bērnam jāmaca valoda – zīmju valodu, jo valoda ir ļoti saistīta ar domāšanu. Tad bērns spēj izteikties un uzdot jautājumus. Mammām ļoti svarīgi ir pavadīt vairāk laika kopā ar bērnu – skatoties grāmatas, attēlus, stāstot zīmju valodā, atkārtot un izrunāt vēlreiz visu. Pats galvenais, lai mammām būtu sasaiste kopā ar bērnu, līdz viņš iet skolā,” skaidro psiholoģe.

Nometnes vadītāja Diāna Zālamane-Leite izsaka milzīgu pateicību nometnes komandai: **Sandrai Freimanei, Guntai Birnītei, Edītei Brenci un Artai Birzniecei-Siliņai, par atbalstu, izturību un ieguldīto darbu nometnes realizēšanā!**

Nometne tika rīkota projekta „Klusuma pasaule” apakšaktivitātes Nr. 2.4.3. „Sociālās rehabilitācijas un integrācijas programmas „Informatīva, atbalstoša un izglītojoša nometne ģimenēm ar bērniem, kuru pamatā ir vecāki un bērni ar dzirdes traucējumiem vai dzirdīgi bērni un vecāki ar dzirdes traucējumiem” izstrāde, prezentācija un ieviešana” ietvaros. ▲

Māmiņu atbalsta grupas nodarbības

Projekts „Nepalikl vieniem klusumā” aicina visas jaunās nedzirdīgās un vārdzirdīgās māmiņas, kurām ir bērni vecumā līdz 2 gadiem, apmeklēt māmiņu atbalsta grupas nodarbības Elvīras ielā 19, 2. stāvā. Tās notiek divas – trīs reizes mēnesī, otrdienās vai piektdienās pl. 11 – 13, kurās praktiskus padomus sniedz dažādas speciālistes – fizioterapeite, psiholoģe, juriste. Pieteikties pie Artas Birznieces – Siliņas, telefons 28654728, e-pasts: arta59@inbox.lv.

KĀ NOMETNI VĒRTĒ PAŠAS MĀMIŅAS?

SANITA GABRĀNE (Olaīne), divu nedzirdīgu meitu māte, stāsta:

„Manas meitas ar prieku uzņēma ziņu, ka būs šāda nometne. Šeit ir ļoti labi apstākļi dzīvošanai, kas ļāva justies ērti. Lekcijas bija vērtīgas. Pārsteidza no fizioterapeites uzzinātais, ka lēkšana uz batuta ir ļoti kaitīga. Manas meitas to darīja jau trīs gadus, un arī es pati priecājos, ka meitām ārā bija ko darīt.

Bet izrādās, ka tas deformē bērna stāju. Arī citas māmiņas plānojušas batutu pirkt, bet to vairs nedarīs, jo speciāliste skaidroja, ka labāk to darīt reizēm uz 15 minūtēm vietā, kur šādu atrakciju publiski piedāvā, nevis regulāri.

Vērtīgu informāciju ieguvu arī no bērnu ārstes – izrādās, bērnu nedrīkst piespiest ēst, jo tad viņš to dara ar nepatiku un tas var traucēt kuņģa darbību. Bērns pats vislabāk zina, cik daudz ēst. Arī nometnē man bija vēlme aizrādīt meitām, lai apēd visu, tomēr atcerējos pediatres teikto un to nedarīju. Mājās man būs jāpārdomā, ko bērnam dot ēst. Nākamreiz gribētu piedalīties nometnē kopā ar savu vīru.”

SOLVEIGA JĒKABSONE (Salaspils) atzīst – uzreiz, kad saņēmusi īsziņu par šo nometni, ar prieku piekrita piedalīties tajā ar saviem dviņiem. Viņa stāsta: „Tā ir laba iespēja savstarpēji iepazīties gan bērniem, gan māmiņām. Mani ļoti ieinteresēja psihologa nodarbības par to, kā rīkoties gadījumos, kad bērni strīdas. Man ir grūti, jo viens bērns ir dzirdīgs, bet otrs – nedzirdīgs.

Šeit arī uzzināju par tādu speciālistu – ortopēdu, kurš varētu sniegt konsultāciju mana dēla stājas un gaitas uzlabošanai. Ļoti patika dekupāžas nodarbība – tajā piedalījās pirmoreiz, un tā mani aizrāva. Pirmoreiz esmu šāda veida nometnē un gribētu to darīt vēl.”

ILZE JAUNZEME (Liepāja), vārdzirdīga divu dzirdīgu bērnu māmiņa, stāsta „Nometne bija ļoti vērtīga. Iemācījās, kā pareizi bērnus audzināt – kad aizrādīt, kad nē. Man, piemēram, traucē, ka bērni skaļi bļausi, taču psiholoģe teica, ka tomēr jāļauj bērniem izbļausīties – viņi pēc tam nomierināsies.

Meita sūdzējās par sāpēm kājās, viņas ārste sprieda, ka tas saistīts ar augšanu, taču šeit fizioterapeitei bija cits viedoklis – jāmeklē pamatcēlonis. Tagad vēlreiz runāšu ar meitas ārsti, lai nosūta viņu pie fizioterapeita. Nozīmīga bija arī pieredzes apmaiņa bērna audzināšanā ar pārējām māmiņām. Man nemaz negribas braukt uz mājām, te ir ērti un patīkami. Noteikti vēlreiz brauktu uz šādu nometni.”

PENSIONĀRIEM PIEDĀVĀS DATORAPMĀCĪBU

Latvijas Nedzirdīgo savienība uzsākusi vēl viena projekta – „Ejot līdz laikmetam!” realizāciju, ko 2013. gada septembrī apstiprināja Sabiedrības integrācijas fonds. Projekta mērķis ir attīstīt jaunu sociālās rehabilitācijas pakalpojumu – datorprasmju apgušanu, interneta pieejamību un individuālās konsultācijas datora izmantošanā vecuma pensionāriem ar dzirdes traucējumiem.

Datorapmācības programma tiks īstenojama 9 mēnešus – no 2014. gada februāra līdz oktobra beigām Pensionāru centrā, Elvīras ielā 19. Projekta paredz izstrādāt un pielāgot divas datorapmācības programmas speciāli nedzirdīgiem pensionāriem ar un bez priekšzināšanām un apmācīt 100 pen-

sionārus.

Apmācības kurss būs 40 stundas, notiks divas reizes nedēļā. Katrā grupā 5 cilvēki.

Uz kursiem var pieteikties ikviens nedzirdīgais vecuma pensionārs, tikai jāņem vērā, ka būs obligāti jāapmeklē visas nodarbības. Ceļa izdevumi netiks apmaksāti.

Pieteikties var pie projekta vadītājas Diānas Zālamanes-Leites vai Artas Birznieces-Siliņas Pensionāru centrā, Elvīras ielā 19 katru darba dienu no pl. 9 līdz 17.

Interesentus aicina pierakstīties savlaicīgi, jo ir tikai 100 vietas. Nenokavējiet šo iespēju!

Jāpiebilst, ka projekta laikā visiem projekta klientiem pēc vajadzības būs iespēja saņemt arī individuālas konsultācijas datora lietošanā. ▲

Sagatavoja: LNS Informācija centrs

„DARBS PATS AR MANI RUNĀ...”

IVETA DOMBROVSKA

Nedzirdīgo sabiedrībā pazīstama un cienīta personība – talantīga, spilgta un apburoša uz skatuves, rošīga un radoša dažādu publisko pasākumu vadītāja, vienkārši sirsnīgs un atsaucīgs cilvēks ikdienā, kur vien kādam nepieciešama viņas palīdzība.

Uzminējāt? Jā, tā ir Elfa Zariņa, ar kuru šoreiz „Kopsoli” risina sarunu par nedzirdīga cilvēka iespējām atrast un veikt darbu, kas sagādā gandarījumu.

IZVĒLE ĢIMENES TRADĪCIJU IETEKMĒ

Elfa savu darba biogrāfiju sākotnēji veidojusi apzināti un mērķtiecīgi. Pēc Rīgas Nedzirdīgo skolas beigšanas mācījusies tālāk un beigusi Rīgas Amatniecības vidusskolas trikotāžas apstrādes nodaļu. Šādu izvēli acīmredzot ietekmēja arī ģimenes tradīcijas, kur ar šūšanas darbiem ņēmas gan vecmāmiņa, gan Elfas mamma. Vēl tagad viņu dzimtas mājā glabājas vecvectēva darinātā šūšanas piederumu kaste – dāvana savai sievai, arī šūšanas meistarienei. Brālis Roberts ir arī ar „zelta rokām”, bet – galdniecībā.

Vēl nesen Nedzirdīgo dienu veltīto pasākumu Elfa vadījusi, tērpusies savas mammas jaunības dienu kleitā.

„Apbrīnoju šo tērpu, ko mamma izgatavojusi sev tik perfekti ar savām rokām. Mums mājās saglabājies arī foto, kurā redzama vecmāmiņa pašdarinātā tautastērpā. Domāju, no viņām man arī dzimusi šī patika kaut ko darināt tieši ar savām rokām.”

DARBS AIZ DARBA...

Jau mācoties Amatniecības vidusskolā, Elfa paspēja kādu laiku pastrādāt par māksliniecisko noformētāju kādā arodskolā, bet, ieguvusi diplomu, uzreiz atrada darbu savā specialitātē šūšanas firmā „Kolāža”. Kā tas notika? Viņa nejauši ieraudzīja kādā žurnālā šīs firmas reklamēto produkciju, iegaumēja nosaukumu. Un atkal laimīga nejaušība: pastaigā pa Marijas ielu viņa ieraudzīja šīs firmas izkārti. Daudz neprātojojot, ar diplomu kabatā devās turp, pieteicās darbā, un – viņu pieņēma. Drosmīgajiem pieder pasaule!

Šajā uzņēmumā Elfa nostrādāja piecus

gadus, līdz tā bankrotēja. Piedzima arī pirmā meitiņa, un kādu laiku vajadzēja veltīt viņai.

TAD NĀCA LNS LAIKS

Iekļaušanās LNS dzīvē notika pamazām – darbi un darbiņi mainījās, bet raisījās arvien lielāka interese par visu notiekošo nedzirdīgo kopienā. Ja nebija oficiāla darba, Elfa savus pienākumus veica tāpat – sabiedriskā kārtā: „Biju kultūrmāsu darba organizatore „Rītausmā”, jauniešu organizācijā (LNJO pie Ivara Kalniņa), iesaistījās arī dažos LNS un Zīmju valodas centra projektos.”

Lai gan pēc tam darba gaitas aizveda uz citu pusi, saikne ar LNS vairs nepārtrūka un joprojām Elfa darbojas sabiedriskā kārtā – organizē un vada dažādus pasākumus, kas cilvēkiem sagādā prieku.

„Jau Rīgas skolā iesaistījās dažādos konkursos, skolās, arī svētku sarīkojumos „Rītausmā”. Piedalījās pat pirmajā LNB skaistumkonkursā. Bet pāri visam ir brīnišķīgās sajūtas, atceroties šovu „Krāsainie sapņi”, – tas bija vienreizīgi skaists un saviļņojošs pārdzīvojums visiem – gan skatītājiem, gan izpildītājiem.”

KAD JĀSTRĀDĀ IZTIKŠANAI

Bija arī „tukšais laiks”, kad šūšanas uzņēmumi bankrotēja cits pēc cita, cits pēc cita vaļā vērās lielveikali, un tajos vajadzēja strādniekus. Elfa nonāca „Sky”, un šis posms viņas darba dzīvē ir tāds, ko pat atcerēties negribas.

„Biju preču fasētāja. Nokalpināja tur pamatīgi. Darbs mainās, smags, telpa, kur viena pati strādāju, bez logiem, stingra darbinieku kontroles uzraudzība: nedod Dievs kādā atelpas brīdī ieskatīties avīzē – tūlīt sekoja aizrādījums! Dzirdīgie kolēģi gan ieslēdza uz visu dienu radio, bet kas atlika man? Reiz uznāca dusmas, kad pateicu, ko domāju: nu tad izslēdziet jūs arī to radio! Tikai gadu izturēju.”

VISLABĀKAIS, KO VAR VĒLĒTIES

Tā Elfa saka par darbu firmā „Gaismas upe”, kur vienubrīd tika nodarbināti pat 20 nedzirdīgie darbinieki, lai ieskenētu grāmatas internetā izvietojamai e-bibliotēkai.

„Man tur ļoti patika. Tā bija man labākā darbavieta, kāda vien var būt. Strādājām daudz, bet arī nopelnījām labi un – kas ļoti svarīgi – varējām pa starpām arī grāmatās ieskatīties, palasīt, daudz ko no tām uzziņāt, pārrunāt. Šis darbs mūs bagātināja garīgi. Diemžēl šai firmai radās sarežģījumi. Kādu laiku vēl strādājām samazinātā apjomā – 7 cilvēki, bet pēc tam darbs izbeidzās pavisam.”

Labs interesants laiks bija, kad strādāju subsidētajā darbavietā LNJO par sekretāri. Neraugoties uz lielo darba apjomu un mazo

samaksu, viņai ļoti patika tur! Savējie taču! Pasākumi, pieredzes apmaiņas, semināri cits pēc cita. Tiesa gan, mans priekšnieks Ivars Kalniņš nedeva nekādas atlaides, tajā pašā laikā iemācīja daudz ko noderīgu.

ATPAKAĻ PIE TĒRPIEM

Būdama bezdarbiece, Elfa no NVA saņēma piedāvājumu strādāt subsidētajā darbavietā firmā „Ameri”, un tagad viņa tur strādā jau pastāvīgā darbā (attēlā). Firmā šuj trikotāžas tērpus un to aksesuārus (piederumus) gan pēc individuālā pasūtījuma, gan arī eksportam uz ārzemēm. Elfa ar darbu ir apmierināta – tas ir mierīgāks, apstākļi un vide patīkama. (Vārds „Ameri” radies no svētvārda „Ave Maria”, tāpēc tāds nosaukums, nevis no priekšnieces uzvārda „Amerika”, kā tas varētu likties pirmajā brīdī.)

„Man vairāk uzticēti ar rokām veicamie noslēguma apdares darbi. Un tas man patīk! Ticiet vai nē, bet vajadzēja pat aizlāpīt nez kā radušos caurumu jaunā tērpā, un to darīju ar prieku, tāpēc tas arī izdevās tā, ka neko nevar pamanīt. Ir tādi gadījumi, jūtu: darbs pats ar mani runā, un es tikai tam atbildu.”

Elfa atzīst, ka šajā mazajā kolektīvā darbabiedri viņu sākumā uzņēmuši atturīgi, vērojuši kritiski. Tad viņa skaidrojusi par nedzirdīgiem cilvēkiem, viņu valodu, kultūru, darbu, ko viņi spēj veikt. Pamazām tas devis auglus, un galu galā attieksme pilnībā mainījies. Elfa to sauc par patieso integrāciju ikdienā.

„Kolēģi mani ciena, mums ir vienots kolektīvs, kopīgi atzīmējam svētkus, pārrunājam dažādus notikumus savā un valsts dzīvē. Viņi arī redz un interesējas par to, kā es dažkārt brīvākos brīžos veidoju tērpus šoviem. Tā, lūk, diskrimināciju nomainījusi integrācija!”

MĀJA, ĢIMENE, SAVĒJIE

Elfa uzskata, ka saviem mīļajiem vienmēr laiks jāatrod – pēc iespējas vairāk. Abas meitas – Elza un Dārta jau paaugušas un, kā saka tautā, ja agrāk spieda klēpi, tad tagad – sirdi. Jāprot dzīvot līdzīvi viņu priekiem un bēdām, jābūt pēc iespējas vairāk kopā dažādos pasākumos gan mājās, darbiņos, gan atpūšoties un apceļojot Latviju un citas Eiropas pilsētas. Tā domā Elfa.

„Bezgala liels paldies manai mammai, ka ikdienā tik daudz man palīdz – ja vien viņa piedzīmtu otrreiz, zelta sūpulītī es viņu ieliktu. Bet ko es vēlētos pati sev? Ļoti gribētos zināt, kā tas ir – dzirdēt... Man liekas, ja es dzirdētu, būtu dzīvē sasniegusi kaut ko vairāk.

Izmantojot šo iespēju, izteikšu savus Ziemassvētku vārdus: **Jēzus Kristus dzimšanas dienā godināsim viņu! Tas ir pārdomu, piedošanas laiks – pieminēsim savu aizejošā gada veikumu, lūgšim piedošanu sev un citiem, lai ar pozitīvu noskaņu un jaunām iecerēm braši iesoļotu nākamajā Zirga gadā.** ▲

Sagatavoja: LNS Informācijas centrs

PASAULES PILSONIS ROBS ROJS PRIECĒ MŪSU PUBLIKU

PETERIS VILISTERS JĀNIS IMMURS

Īsi pēc 18. novembra svētkiem Rīgā ieradās viesis no tālās Austrālijas – populārais nedzirdīgais mākslinieks Robs Rojs (*Robert Roy Farmer*), un mūsu nedzirdīgie varēja baudīt šo reto iespēju pieredzēt ārņemju mākslinieka priekšnesumu. Turklāt šāda veida uzstāšanos „Rītausmas” publika vēl nekad iepriekš nebija piedzīvojuši.

Robam šīs bija ļoti piesātinātas dienas. Vispirms viņš iepazinās ar LNS galveno mītni Elvīras ielā, Rehabilitācijas centru, kā arī tikās ar Pensionāru centra apmeklētājiem. Vakarā mākslinieks uzstājās Rīgas Nedzirdīgo skolā pēc skolēnu lūguma pirms viņu došanās uz peldēšanas sacensībām Polijā. Kā min pasākuma rīkotāja Elfā Zariņa: „Skolā Robs radīja citu stāstu, ne to, ko „Rītausmā”: tas bija vairāk pasaku stāsts, kas radīja smieklu vētru un aizkustināja mazos bērnus, arī pedagogus.”

Nākamās dienas vakarā „Rītausmā” Robs Rojs īstenoja šī brauciena galveno mērķi – parādīt savu šovu „*Deaf man walking*” jeb „Staigājošs nedzirdīgais vīrietis”. Izrādei sekoja Vecrīgas, (kuru vēlāk viņš atzina par skaistāko vietu Eiropā) un Siguldas (tur tika izmēģināta bobsleja trase) apskate. Turklāt Robs Rojs rada iespēju paviesoties arī Informācijas centrā, Jāņa sētā, lai „Kopsolī” lasītājiem pastāstītu par sevi un savām gaitām.

AKTIERA TALANTS JAU KOŠĀ BĒRNĪBAS

44 gadus vecais Robs dzimis 5 brāļu ģimenē – nedzirdīgs ir vēl viens brālis. Dzirdīgie

vecāki viņa mīlestību uz teātri un aktiera talantu uztvēra kā pašsaprotamu, bez pārsteiguma. Mākslinieks bērnībā daudz skatījies televīzijas pārraides un kopējais redzēto cilvēku grimases. Lietainā laikā visi brāļi kopā mājās cits citam atdarināja slavenus cilvēkus un lika viņus uzminēt.

Līdz 10 gadu vecumam Robs mācījās nedzirdīgo skolā, taču tad to slēdza. Sākot mācīties dzirdīgo skolā, zēns piedzī-

voja šoku – klasē bija 30 skolēni, bet iepriekš nedzirdīgo skolā – tikai septiņi. Tomēr ar skolabiedriem viņam izveidojās labs kontakts, neviens viņu neapcēla, nedarīja pāri. Robs ir dzirdējis, ka citiem nedzirdīgajiem dzirdīgo skolā klājies grūtāk. Viņam nebija problēmu komunicēt ar dzirdīgajiem: katram bija iesauka zīmju valodā, un skolēni saprata, par kuru tieši Robs runā.

Stundās tulkus neizmantoja. Tagad, atskatoties pagātnē, mākslinieks domā, ka tomēr tas būtu noderējis – tad varbūt viņš būtu izvirzījies klases priekšgalā. Par spīti nedzirdībai, sekmju ziņā Robs turējās klasē vidējā līmenī. Īpaši labi padevās matemātika – tur bija skaitļi, skolotāja runāja maz, bet vairāk skaidroja uz tāfeles rakstiski. Viņam kā nedzirdīgajam nedeļa nekādas atlaides – prasības visiem bija vienādas. Ja būtu nesekmīgs, nāktos palikt uz otro gadu.

Pēc skolas beigšanas Robs četros gados arodskolā izmācījās par mūrnieku un pēc tam strādāja celtniecībā.

1992. gadā 23 gadu vecumā Robs Rojs pirmo reizi uzstājās publikas priekšā. Viņš kā mākslinieks iekļāvās Austrālijas nedzirdīgo teātra sastāvā. Pēc četriem tur nostrādātiem gadiem mākslinieks nolēma uzstāties viens pats.

PIECPADSMIT GADOS – 49 VALSTIS

Anglija ir pirmā valsts, ar ko sākās viņa pasaules tūre (1998). Nu jau pagājuši 15 gadi, un tikai ar vienu mugursomu ceļojošajam austrālietim Latvija ir jau 49. valsts, kurā viņš uzstājies.

Robs Rojs ceļo spontāni: uzstājas tur, kur aicina, vai, esot uz vietas kādā valstī, meklē iespēju uzstāties arī kādā kaimiņvalstī. Tā viņš braucienam uz Igauniju un Lietuvu pievienoja arī uzstāšanos Latvijā. Lai atrastu kontaktus turpmākām uzstāšanās reizēm un sevi reklamētu, viņš izmanto sociālos tīklus, tādus kā „Facebook” un „YouTube”. Robs atzīst, ka nedzirdīgam aktierim salīdzinājumā ar dzirdīgu kolēģi ir vieglāk uzstāties visā pasaulē – nav valodas barjeras.

Nozīmīgs bija ASV ikgadējais festivāls „*Deaf Way*” 2002. gadā. Viņš uzstājās ļoti lielas

publikas priekšā, pēc tam izdalīja vizītkartes, un tā radās kontakti ar daudzu pasaules valstu nedzirdīgajiem.

KĀPĒC „STAIGĀJOŠS NEDZIRDĪGAIS VĪRIETIS”?

Ko austrālietis rāda uz skatuves un kā veido stāstus? „*Tas notiek spontāni, vērojot dzīvi, kā dzīvo dzirdīgie un nedzirdīgie, kādas tēmas viņiem aktuālas,*” savā pieredzē dalās Robs.

Uz „Kopsolī” jautājumu par šova nosaukumu „Staigājošs nedzirdīgais vīrietis”, tā autors to skaidro šādi: „*Tā ir metafora. Līdzīgi kā pēc smagas autoavārijas no saspīestās mašīnas izlien vīrietis un turpina staigāt, dzīvot, tā arī nedzirdīgais, par spīti grūtībām, turpina pastāvēt dzirdīgo pasaulē un iet uz priekšu.*”

Intervijā pirms šova, viņš pastāstīja par populārākajiem jautājumiem, ko publika uzdod

dažādās valstīs. „*Katreiz prasa, vai pēc uzstāšanās došos atpakaļ uz Austrāliju, kad atgriezīšos tur, kā man ar ģimeni, ar naudu.*” Pēc priekšnesuma „Rītausmā” Robs sniedza atbildes, un viņam tiešām izrādījās tainība – Latvijas nedzirdīgo publikas jautājumi neatšķīrās.

Tad kā mākslinieks iztieki? „*Kā kuru reizi. Austrālijā nedzirdīgajiem nav invaliditātes pensijas, jo – viņi var staigāt un strādāt. Pensiju piešķir tad, ja nedzirdīgajam ir papildu invaliditāte. Pensija man nav iekrāta, bet es neuztraucos – gan jau vecumdienās saņemšu pabalstu. Ja es sadomātu meklēt darbu, tad tā meklēšanas laikā saņemtu bezdarbnieka pabalstu,*” Robs stāsta.

Ja pasākumu organizē firma vai kāda iestāde, tad tā sedz visas izmaksas – viesnīcu, ceļa izdevumus, ēšanu – un vēl maksā honorāru. Bet, ceļojot privāti, kā pa Baltijas valstīm, Robs iztieki tikai no pārdoto biļešu ieņēmumiem, pats nosakot to cenu, ņemot vērā valsts iedzīvotāju maksātspēju.

LATVIJĀ LABI PAVADĪTS LAIKS

Robam patīk būt ceļojošajam māksliniekam, jo citādi viņš jau ne būtu atpakaļ mājās: „*2005. gadā man apņika ceļot*

pa pasauli, gadu pabiju Austrālijā, pastrādāju, bet tad sapratu, ka tas nav man piemērots dzīvesveids. Es tomēr nolēmu nesekot sabiedrībā pieņemtajām normām. Dzīvoju un veidoju pats savu dzīvi. Tāds dzīvesveids, kādu šobrīd piekopju, man ir asinīs.”

Pēc Latvijas viņš atkal dosies uz Franciju, kur gaidāma lielāka publika, kādai viņš jebkad uzstājies – 450 cilvēku. Tālāk Robs plāno doties uz Krieviju, Ukrainu, Turciju, Tunisiju

Sākumu lasiet iepriekšējā lpp.

un Horvātiju. Viņš pats plāno maršrutu, skatoties, kā izdevīgāk.

Robbs stāsta, ka ne vienmēr ir viegli būt ceļojošam māksliniekam: „Kad tev nodrošināta viesnīca, tas ir ideāli, bet, ja tev nākas pārņemt pie kādas paziņas, tad esi atkarīgs no saimnieka: varbūt viņam kaut kur jāiet un viņš tev nevar iedot vai uzticēt dzīvokļa atslēgas. Arī esot cita mājās, tu nejuties brīvi.”

Latvijā viņu pie sevis izmitināja Elfa Zariņa, kuras mājās austrāļietis labi pavadīja laiku: gan iepriecināja viņas suni, gan pats tika cienāts ar garšīgām maltītēm. Robbs Latvijā pavadīja piecarpus dienas. Elfa stāsta, ka Robbs viņu sameklējis ar kādas nedzirdīgās lietuvietes palīdzību portālā „Facebook”. Lai gan bija problēmas ar sazināšanos, izdevās vienoties par sadarbību un viņa uzstāšanās varēja tikt īstenota.

Stāsta Elfa Zariņa: „Pirms šova divas dienas daudzveidīgi pavadījām laiku. Un tad pēkšņi visus satricināja ziņa par Maxima traģēdiju... Aizgājām tur apskatīties, jo dzīvojam tikai pāris pieturu tālāk. Robu satricēda redzētāis, un viņš bija gatavs pieņemt lēmumu pārceļt savu uzstāšanos uz decembri... Tomēr šovs notika. To sākām ar klusuma brīdi, pieminot traģēdijas upurus, un ar skaisto „Rītausmas” trio dziesmu „Kad latvieši iet Dievu lūgt...””

VISA IEDZĪVE MUGURDOMĀ

Robbs ceļo tikai ar mugursomu: viņam vienmēr līdzī somā ir pase, kas viņam ir vissvarīgākā lieta, telefons, plānotājs, lai zinātu, kad un uz kuriem jānododas, un nepieciešamākais apģērbs. Datora viņam vairs nav – tas nesen saplīsis. Tāpēc Robbs izmanto interneta kafējnīcas, kur var ieiet savā e-pastā un apskatīt savu plānotāju. Tā ir laba lieta – nav jāuztraucas par datora saplīšanu un tur esošās informācijas pazūšanu.

Publika mākslinieku uzņem dažādi – tas atkarīgs no nedzirdīgo skatītāju uzvērē un izglītība līmeņa, no vietējas kultūras. To var izjust pat vienas valsts ietvaros, kā piemēram, lielajā Brazīlijā. „Manas uzstāšanās laikā valsts dienvidos publika traki smējās, bet ziemeļos – no smieklēm nekā. Tur publika manu priekšnesumu nesaprata. Tas atkarīgs arī no tā, cik aktīva ir vietējā nedzirdīgo kopienu un tās līderi. Esmu uzstājies zālē, kur tikai 50 cilvēki, jo organizētāji nebija pienācīgi izziņojuši manu uzstāšanos,” stāsta austrāļietis.

BEZ MĀJĀM

Robbs Austrālijā nav bijis gandrīz trīs gadus. Viņam nav ģimenes, jo nav laika to veidot. Tāpat viņš nezina, kur sagaidīs Ziemassvētkus. Iepriekšējos nosvinēja Berlīnē. Nav tādas vietas, kuru viņš sauc

par mājām. Bet, ja vēlaties nosūtīt viņam vēstuli, tā jāsūta uz viņa mamma mājām.

ŠOVS PULCĒ GANDRĪZ DIVUS SIMTUS

Šovu „Rītausmā”, kuru vēlāk Robbs atzina par lielāko vietu, kurā uzstājies, apmeklēja gandrīz 200 skatītāji. Robbs noturēja publikas uzmanību gandrīz divus stundu garumā – ģērbies vienkāršā apģērbā un bez jebkādam dekorācijām vai specefektiem. Ik pa brīdīm nošalca smieklu jūra. Priekšnesums bija autobiogrāfisks: par mākslinieka piedzīvoto, domām un uzskatiem par citām tautām un nedzirdīgajiem. Iesākumā viņš pastāstīja, kā radusies viņa iesauka zīmju valodā un zīme „Austrālija”, arī par attiecībām ar savu mammu. Robbs lieliski prot pasmierties par sevi kā nedzirdīgu vīrieti. Viņš uzstājas tik izteiksmīgi, ka to grūti aprakstīt vārdos. Mākslinieks ik pa brīdīm iesaista arī publiku, uzdodot jautājumus, piemēram, vaicādams: „Kad cilvēks ir laimīgāks: brīvs vai precējies?”

Roba zīmju un ķermeņa valodu, ko lieliski paspīlgtināja dzīvā mīmika, vairāk vai mazāk varēja saprast visi. Turklāt viņš savā zīmju valodā iepina no skatītāju rindām iemācītās latviešu zīmes, kā „var/nevar”, „svarīgs”, „laimīgs”, „seks”.

JAUTĀJUMU BIRUMS ŠOVA BEIGĀS

Publika aktīvi izmantoja iespēju uzdot jautājumus, lai vēl vairāk uzzinātu par viņu pašu. Cik valodas Robbs zina? Bez austrāliešu zīmju valodas viņš brīvi var sazināties angļu, amerikāņu, franču un nedaudz arī vācu zīmju valodā. Par ko būs nākamā izrāde? „Par staigājošu nedzirdīgo sievieti” – tā Robbs aspēlēja šova nosaukumu.

Kāds bija kuriozākais atgadījums, ko viņš piedzīvojis uzstājoties? Mākslinieks pastāstīja divus stāstus. Reiz publikā sēdējis kāds augstprātīgs zēns, kas uz viņa priekšnesumu reaģējis vēsi, taču, kad Robam tik pārliecinoši izdevās atdarināt braukšanu ar motociklu, pat šim puisim mute palikusi vaļā. Tas tā samulsināja pašu Robu, ka viņš „aizbrauca pārāk tālu” un uz brīdi aizmirsa, ko gribēja rādīt tālāk, tāpēc atvainojās skatītājiem.

Citā reizē viņš attēlojis sieviešu ieradumu pirkt daudz drēbju, kam vajadzīgs daudz skapju. Skatītāju rindās kāda meitene uzreiz aktīvi ar pirkstu rādījusi uz savu māti un pārmetusi, ka viņa darot tieši tā. Tas piesaistīja visas publikas uzmanību, kas lika sievietei nosarkt.

Kad Robbs beigs uzstāties? „Tad, kad man vairs nebūs publikas, tad arī beigšu savu skatuves karjeru.” ▲

SKATĪTĀJU VĒRTĒJUMS

SKAIDRĪTE BAURE: „Robbs Rojs ir dzimis ar aktiera „motoru”. Viņš tik nesamāksloti, dabiski un ar humoru atdarina cilvēku kustības un darbības sadzīvē, kas parasti raksturīgs kino aktieriem! Apbrīnojami, katrs loceklis viņam darbojas tik viegli un plastiski. Šo Austrālijas mākslinieku varam dēvēt par dzīves satīriķi. Man liels prieks, ka šādā pasākumā mēs abpusēji iegūstam: mēs baudām Roba savdabīgo mākslu, bet viņš iepazīstas ar mūsu skaisto Latviju, Rīgu, latviešiem. Vēlu Robam panākumus nākamajā turnejā!”

SVETLANA STRAZDIŅA: „Agrāk pati esmu nodarbojusies ar pantomīmu, tas palīdzēja visu labi uztvert. Savukārt dzirdēju, ka ne visi vecāka gadagājuma biedri viņu saprata. Uzstāšanās bija ļoti vērtīga un lika aizdomāties par to, kā nedzirdīgais jūtas dzirdīgo sabiedrībā. To, ko Robs rādīja, man nācies pašai piedzīvot, jo es arī esmu pilnīgi nedzirdīga, bet, iespējams, pirms tam, neredzot situāciju no malas, nebiju visu vēl sapratusi. Kā, piemēram, viņa stāstā par nedzirdīgiem diskotēkām, kas turpina dejojot arī tad, ja mūzika jau apstājusies.

Tāpēc saprotu, ka nedzirdīgais nevar justies pie dzirdīgajiem tik labi kā „Rītausmā”. Lai gan priekšnesums bija komisks, reizē tas aptvēra nopietnus dzīves jautājumus. Piemēram, kas tad ir svarīgāks – kvalitatīvs apģērbs vai tikai tas, kāds zīmols tam virsū. Apbrīnoju, kā Robbs spējis attēlot visus sporta veidus – kā palēninātā filmā.

Lai gan parasti, pasākumus skatoties, sarunājos ar blakussēdētāju, šoreiz ne uz sekundi nevarēju atraut acis no skatuves un pirmoreiz skatījos tik „godīgi”. Ļoti ceru, ka viņš atbrauks vēl kādu reizi uz Latviju!”

REGĪNA RIZIKA: „Tālā viesā – austrālieša uzstāšanās mani pārsteidza. Personīgi man patika: tēma tuva, saprotama nedzirdīgo auditorijai. Viņš kā brīvmākslinieks – vienpatis prata mūs aizraut ar visu sejas mīmiku, acu izteiksmi, mutes un mēles kustībām, veikliem roku žestiem, kāju viegliem soļiem. Viņam bija labs, brīvs kontakts ar publiku, mēs dzīvojām līdzīgu viņa stāstam.

Jautāju viņam, vai viņš iepriekš zināja tādu zemi – Latviju. Viņš atbildēja, ka tikai 2003. gadā, viesodamies Zviedrijā, uzzinājis par mūsu valsti un nolēmis kādreiz uz šejieni atbraukt.”

PATEICĪBA

Par Roba Roja uzstāšanās organizēšanu liels paldies manai „komandai” – Brigītai Aldersonei, Andai Tīdemanei, kas gatavoja afitšu un bija mana šoferīte, Infocentram par informācijas publicēšanu, kā arī pārējām LNS reģionālajām biedrībām un Rīgas, Valmieras skolām, skatuves noformētājai Gunai Priedei, kasierēm Vidai Meijai un Vitai Kamarei un „Rītausmas” palīgiem Ruslanam Gerenovskim, Raitim Rūranam, Mārtiņam Langem. Ceru, ka neesmu aizmiršusi vēl kādam pateikties... Paldies tautai, kas piektdienas vakarā bija atnākusi sevi iepriecināt ar šo smieklīgo stāstu!

Elfa Zariņa

LNS MĀJASLAPAS ZIŅU PĀRSKATS

LASĪTĀJI VĒRTĒ

PROJEKTĀ „KLUSUMA PASAULE”

Rēzeknieši atgriežas skolas solā

Rēzeknē notika „Skolotāju diena”. Daļībnieki atcerējās savus skolas laikus, daļījās atmiņās par toreiz darītām nerātībām un arī sasniegumiem, savu mīļāko mācību priekšmetu un visjautrāko notikumu skolā. (VZ., 8.11.)

Svinēja valsts svētkus

Daudzās biedrībās atzīmēja Latvijas valsts 95. dzimšanas dienu. Piemēram, Rēzeknē sanākušie biedri kopīgi nodziedāja valsts himnu, pēc tam noskatījās dokumentālo filmu „Barikāžu laiks”. (VZ., 22.11)

NEDZIRDĪGO ZIŅAS

Gājiens pa Spīķeriem – ar vēsturisku atskatu un mūsdienīgu piesitienu (foto)

Rīgas Raiņa vakarskolas grupas biedri un vairāki citi interesenti organizētā gājienā gides vadībā devās iepazīt Spīķeru kvartālu Daugavmalā, centrālirtirgus apkaimē. (J, 8.11)

Rīdzinieki dodas ekskursijās uz varas citadelēm

Klientu grupu 16 cilvēku sastāvā iepazīnās ar Ministru kabinetu. Otra ekskursija tika organizēta uz LR Saeimu. Tur varēja savām acīm redzēt, kā notiek Saeimas sēde, uz vietas bija 96 deputāti. (VZ., 8.11)

Austrālieši varēs justies drošāk ar jauno domu signalizācijas ierīci

Tā pasargā nedzirdīgos pilsoņus iespējamā ugunsgrēka gadījumā. (VZ., 8.11)

Gudrinieku sacensība Kuldīgā – četru stundu garumā

9. novembrī Kuldīgas biedrībā notika konkurss „Prāta spēles 2013” ar 200 (!) jautājumiem par dažādām tēmām. (J., 12.11)

ASV: Nedzirdīga cilvēka smadzenes darbojas atšķirīgi

Agrīns dzirdes zudums būtiski ietekmē smadzeņu turpmāko darbību. (J., 13.11)

Šoreiz uz Lietuvu, nākamreiz – vēl tālāk

9. – 10. novembrī Rīgas biedrība veda lielu biedru grupu (51) uz Lietuvu. Izbraukumā piedalījās rīdzinieki, jelgavnieki un tukumnieki. (J., 14.11)

LATVIJĀ

Esi uzmanīgs tumsā uz ceļa, pa kuru ej!

Tumsai ir savi likumi: ja tos neievēro, cilvēki uz ceļa riskē ar savu dzīvību. Iepazīsimies ar tiem! (VZ., 15.11)

Vēlreiz par ātrajiem kredītiem

Valdība ierobežos ātro kredītu izsniegšanu, lai aizsargātu kredītņēmējus no pārmērīga parādu sloga. (VZ., 15.11)

Izmaiņas bērnu kopšanas pabalstos

No 2013. gada 20. novembra arī strādājošie vecāki var saņemt bērna kopšanas pabal-

Daugavpils biedrībā mācās hopaku

Daugavpils biedrībā 22. novembrī notika nacionālais vakars, veltīts ukraiņu tautas tradīcijām un paradumiem. (VZ., 29. 11)

Rēzeknē pēdējais – kopsavilkuma pasākums

28. novembrī rēzeknieši „Pārrunās par nedzirdīgo dzīvi” apkopoja informāciju par projekta rezultātiem Rēzeknes biedrībā. (J., 3. 12)

Alūksnē atvadās no Klusuma pasaules

Alūksnes grupas klientiem 29. novembrī sapulcējās noslēguma pasākumu un pārrunāja, cik daudz iespēju bija projekta ietvaros, kas visvairāk patīcis. (VZ., 6. 12)

Grupa „ALIAS” iegūst Gada balvu „Pumpurs”

Raiņa skolas integratīvā grupa šogad saņēmusi Rīgas pašvaldības Gada balvu „Pumpurs” nominācijā „Par sasniegumiem interešu izglītībā”. (J., 20. 11)

ASV: Elektronikas uzņēmums saņem augstu novērtējumu par nedzirdīgo brīdināšanas sistēmas izveidi

(J., 25. 11)

Diplomēto surdotulku vairāk

Sociālās integrācijas valsts aģentūras Koledžā prakses atskaiti sekmīgi aizstāvēja programmas „Surdotulks” 5 studentes. (J., 28. 11)

EUD izdod vispārīgu ANO Konvencijas pārskatu (video). (J., 2.12)

Noslēgta vēsturiska vienošanās starp PNF un SVCF

Sidnejā, Austrālijā, šā gada 18. oktobrī parakstīta vienošanās par sadarbību starp Pasaules Nedzirdīgo federāciju un Starptautisko vājdzirdīgo cilvēku federāciju. (J., 10. 12)

Bijusī Pasaules nedzirdīgo federācijas prezidente saņem ANO Cilvēktiesību balvu (video, foto) (J., 11. 12)

Nelsona Mandelas atvadu ceremoniju tulko krāpnieks – viltus zīmju valodas tulks (video)

Dienvēstāfrikas Republikas (DĀR) pirmā melnādainā prezidenta Nelsona Mandelas, kas 5. decembrī aizgāja mūžībā, atvadu ceremoniju aizēnojis kāds starpgadījums: neidentificētais vīrietis uz skatuves vienkārši tikai bezjēdzīgi žestikulējās (J.12.12)

stu par bērnu līdz viena gada vecumam. (VZ., 22. 11)

Tas jāzina par ugunsgrēka signalizāciju

Ja iedarbojas ugunsgrēka trauksmes signāls, obligāti vispirms jāevakuē cilvēki un tikai pēc tam var meklēt cēloni, kāpēc tas iedarbojās. (VZ., 6. 12)

Uzmanīgi ar naudas maiņu!

Kad valstī mainās nauda, vienmēr aktīvāki paliek krāpnieki, tāpēc jāzina, kā no viņiem izvairīties. (VZ., 6. 12)

Sagatavoja: Pēteris Vilisters

**A N N A
MOISEJA:**
„Kopsoli” ir
kā sociālais
darbinieks...

Laikrakstu „Kopsoli” pasūtītu no gada uz gadu. Tas ir vienīgais preses izdevums, kas sniedz vispusīgas ziņas par nedzirdīgo dzīvi Latvijā un ārpus tās robežām. Mani interesē viss, kas saistīts ar to. Šo avīzi uztveru nevis kā vienkāršu lasāmvielu, bet gan kā informācijas avotu.

Protams, kādam var būt arī plašāks interešu loks. Bet par daudz ko citu iespējams lasīt citos izdevumos. Tādēļ „Kopsoli” aplūko tikai tādas tēmas, kas saistītas ar nedzirdīgajiem. Tieši šajā virzienā darbojas redakcijas kolektīvs. Tiek ņemts vērā arī lasītāju viedoklis. Par to liecina šī avīzē izveidotā sleja „Vērtē lasītāji”.

Ikviens lasītājs var pārliecināties par „Kopsoli” ievietoto daudzpusīgo, plašo ziņu klāstu. Tur ietverts viss: darbs – svētki, prieki – bēdas.

Pirmajā lappusē novembra numurā ievietots veltījums valsts svētkiem: mūsu ļaudis pauž patriotiskas jūtas un piederību Latvijas valstij. Tālāk seko sīks izklāsts par LNS vadības darbu un komunikāciju ar valsts iestādēm, par sociāliem pakalpojumiem un atbildes uz lasītāju jautājumiem.

Mūsu Goda biedru dzīves apraksti – tas ir uzskatāms piemērs jauniešiem. Par kultūras pasākumiem, zelta kāzu un dzīves gadu jubileju kopīgu atzīmēšanu – pārdomas rosinoši nedzirdīgo dzīves apraksti. Tādi ir arī raksti par darba meklējumiem, jauniešu aizbraukšanu svešumā, kur arī nav maizes bez garozas. Noderīga informācija ir par dubultpilsoņību, eiro ieviešanu un gaidāmiem kultūras pasākumiem.

Šāda informācijas daudzveidība ir arī visos iepriekšējos izdevumos. Vairākus gadus „Kopsoli” darbojās projekta „Klusuma pasaule” ietvaros. Pašreiz projekts noslēdzas. Rodas satraukums par turpmākās darbības iespējām. Mūsu laikraksts sniedz daudz informācijas cilvēkiem ar dzirdes problēmām. Gribu uzsvērt „Kopsoli” nozīmi, to salīdzinot ar sociālo darbinieku, kurš arī sniedz mums tik vajadzīgo informatīvā atbalsta pakalpojumu.

Pašreiz notiek „Kopsoli” abonēšana nākamajam gadam. Aicinu visus pasūtīt mūsu avīzi! Atkārtošu visiem zināmo teicienu – labi informēts cilvēks ir stiprs cilvēks.

LNSF KONGRESĀ BALSŌ PAR STABILITĀTI

✍️ ZIGMĀRS UNGURS

23. novembrī „Rītausmā” notika kārtējais Latvijas Nedzirdīgo sporta federācijas (LNSF) 11. kongress. Bija ieradušies 20 delegāti no septiņiem LNSF nedzirdīgo sporta klubiem.

Tātad klubi ir šādi: RSK „Nedzirdīgo sports”, sporta klubs „Tālavas nedzirdīgo sports”, Rīgas Nedzirdīgo šaha un dambretes klubs „ŠaDa”, Nedzirdīgo sporta biedrība „Liepava”, Nedzirdīgo interešu klubs „Zaļā paparde”, sporta klubs „Nedzirdīgo boulingš” un Pļaviņu Nedzirdīgo sporta klubs.

Delegāti kongresa darba vadību uzticēja Varim Strazdiņam un Raitim Ozolam. LNSF prezidents Varis Strazdiņš nolasīja valdes atskaites ziņojumu par iepriekšējos četrus gadus (2009 – 2013) paveikto nedzirdīgo sportā. Pēc tam ar ziņojumu uzstājās revīzijas komisijas pārstāvis Ainārs Osmanis. Abus ziņojumus vienbalsīgi apstiprināja.

Debatēs J. Bočkāne un A. Smons runāja par LNSF vēsturi un iecerēto grāmatu, kurā būtu apkopota visa nedzirdīgo sporta vēsture. V. Strazdiņš paskaidroja, ka šobrīd tiek meklēti un apkopoti visi iespējamie materiāli. Pēc tam tie jāsystematizē, jāapstrādā literāri, un tikai tad var domāt par iespēšanu. Tas viss prasa laiku un finansiālos resursus. Tātad labāk vienreiz ieguldīt lielāku darbu un naudu tiešām labai grāmatai nekā knapināties, laižot klajā vienkāršu

vai sliktu grāmatu. Citu delegātu uzstāšanās debatēs īpašu uzmanību neizraisīja.

Delegāti apsprieda un pieņēma turpmāko LNSF darbības programmu. Visumā tā bija līdzīga iepriekšējai, vienīgi izskanēja vēlme atjaunot sporta klubu vadošo darbinieku, sieviešu sporta pārstāvju, jauniešu un brīvprātīgo palīgu izglītošanas seminārus.

LNSF vadības – prezidenta, viceprezidenta, valdes un revidenta vēlēšanas kā parasti notika beigās. No klubiem par

LNSF prezidenta kandidātiem tika izvirzīti Varis Strazdiņš, Iveta Kraze un Andris Bergmanis. Pirmie divi atsauca savas kandidatūras, palika vienīgais kandidāts – Andris Bergmanis no RSK „Nedzirdīgo sports”.

Taču aizklātās vēlēšanās viņu neizdevās ievēlēt, jo netika savākts nepieciešamais balsu skaits. Otrajā vēlēšanu kārtā tika izvirzīti Varis Strazdiņš, Ainārs Osmanis, Iveta Kraze un Guntars Beisons. Tā kā visi pārējie atsauca savas kandidatūras, tad pēc šaubu brīža **Varis Strazdiņš tomēr piekrita kandidēt un arī tika ievēlēts ar 16 balsīm (pret 4). Par viceprezidentu tika ievēlēts Raitis Ozols** no NIK „Zaļā paparde”. **Jaunajā valdē** vēl ievēlēja **Ivetu Krazi** no SK „ŠaDa”, **Guntaru Beisonu** no SK „Nedzirdīgo boulingš” un **Guntu Vazdiķi** no SK „Liepava”. **Par LNSF revidenti ievēlēja Ingūnu Kramu** no „Zaļās papardes”.

Kā redzams, kongresa delegāti uzticējās pārbaudītām vērtībām un visā kongresa darbā bija jūtama tendence uz stabilitāti. Tā ir laba lieta, un atliek tikai novēlēt, lai veicas un piepildās ieceres!

DAŽI JAUTĀJUMI LNSF PREZIDENTAM VARIM STRAZDIŅAM!

Vai kongresa notikumi tev bija pārsteigums?

Visumā ne! Bija sajūta ka mūsu sportisti ir kļuvuši nopietnāki, stabilāki. Bet tādu vēlēšanu iznākumu nevarēju iepriekš paredzēt, pašāvos uz delegātu godaprātu. Ar kongresa darbu visumā varam būt apmierināti.

Kas tevi mudināja vēlēšanu otrajā kārtā tomēr piekrist pretendēt ar savu kandidatūru uz prezidenta amatu?

Man ir pienākuma un atbildības sajūta! Redzēju, ka šobrīd mums vēl nav pietiekami spējīga un kompetenta cilvēka, kurš varētu un gribētu uzņemties LNSF vadītāja pienākumu veikšanu. Bet ļoti ceru, ka tāds cilvēks parādīsies!

Lai nerastos pārpratumi un iemesli baumām, gribētu paskaidrot savu pozīciju pirmajā vēlēšanu kārtas sakarā. Esmu bijis prezidenta amatā jau kādus divdesmit gadus, jūtu vajadzību vismaz uz kādu laiku atslēgties no sporta lietām un lielās atbildības.

Arī sportistu vēlmju un mūsu finansiālo iespēju sabalansēšana prasa savu laiku un enerģiju. Man patīk tāds vadības modelis, kāds ir izveidojies Ukrainas nedzirdīgo sporta organizācijā. Tur ir trīs kompetenti, līdzīga līmeņa cilvēki, kas pēc kārtas vada šo organizāciju, tā sakot, rotē. Kamēr viens vada, abi pārējie var zināmā mērā atpūsties no atbildības. Tas pasargā vadītāju no tā saucamā izdegšanas sindroma. ▲

PIEKTAJĀ VIETĀ EIROPAS REĢIONĀ

No 28. līdz 30. novembrim Itālijā, pilsētā Pezāro notika 5. Eiropas reģiona Nedzirdīgo basketbola čempionāts (DIBF) vīriešiem un sievietēm.

Piedalījās 12 vīriešu komandas 4 apakšgrupās un 9 sieviešu komandas. Rīgas sporta klubu (RSK) „Nedzirdīgo sports” čempionātā pārstāvēja Latvijas vīriešu izlase.

Pirmajā dienā notika cīņa par iekļūša-

nu ceturtdaļfinālā. Spēlē pret *Gestas Vilnius I* komandu RSK komanda zaudēja 39:71, bet otrajā spēlē pārliecinoši ar rezultātu 81:49 pieveica *Curlu* komandu no Turcijas. Mūsējiem par šo uzvaru bija liels prieks, jo tā bija spēcīga komanda ar trim divmetrīga auguma spēlētājiem. Uzvara ļāva RSK komandai cīnīties tālāk par 1. – 8. vietu.

Otrajā dienā RSK zaudēja spēcīgajai Maskavas komandai *Gloria* ar 35:79. Pēc tam ļoti sīvā cīņā pieveica pagājušā gada 2. vietas ieguvēju – komandu *Patras* no Grieķijas ar 69:64.

Pēdējā dienā cīņā par 5. – 6. vietu RSK ar 77:66 uzvarēja *Gestas Vilnius II* komandu.

1. vietu ieguva Maskavas komanda *Gloria*, 2. ASD Sordi Pesaro (Itālija), 3. *Gestas Vilnius I*, 4. – IDSO Tel Aviv (Izraēla), bet **piekto vietu izcīnīja RSK „Nedzirdīgo**

sports”.

Sievietēm uzvarēja *IK Hephata Stocholm* (Zviedrija) komanda.

„Rīgas Nedzirdīgo sports” basketbola izlasē spēlēja 12 sportisti: **Juris Ķikurs, Kristaps un Sandis Ķikuri, Andis Lungēvičs, Mareks Ašmanis, Guntis Vicinskis, Renārs Simsons, Zigmārs Alksnis, Vadims Jelžovs, Uldis Stupāns, Guntars Jurševskis un Raitis Tīdemānis.**

RSK „Nedzirdīgo sports” basketbola treneris Andris Bergmanis atzina, ka sacensības Itālijā bija noorganizētas ļoti labā līmenī: „Esmu apmierināts ar sava kluba komandas rezultātiem un spēlēm. Izsaku lielu pateicību visiem basketbolistiem, kas piedalījās šajās sacensībās un sekmīgi pārstāvēja mūsu klubu.”

RSK „Nedzirdīgo sports” DIBF EuroCup izcīnā piedalās trešo reizi, kopš 2011. gada. 1.DIBF kausa izcīņā 2009. gadā Latviju pārstāvēja sporta klubs „Tālava”. ▲

Sagatavoja: Pēteris Vilisters

PIEMINOT VALDU LEDIŅU

1944. 6. 05 –
2013. 24. 10

Ar novēlēšanos mūs aizsniegusi skumja sēru vēsts par LNS biedres, bijušās laikraksta „Kopsolī” redaktore Valdas Lediņas aiziešanu mūžībā.

Valda strādāja LNB Centrālajā valdē 1974. – 1978. gadā, organizējot „Informācijas Biļetena” (kādu laiku tā sauca „Kopsolī”) izdošanu, vēlāk bija diktore un izpalīgs drāmas kolektīva režisorai Elvīrai Elksnei mēģinājumos un izrādēs.

Nedzirdīgie cilvēki Valdu iepazīna kā sirsnīgu, iejūtīgu un savā darbā aizrautīgu cilvēku, ideālisti, kura vēlējās ticēt un paļauties labajam dzīvē. Par to

liecina viņas apraksti, intervijas un sarunas, kas publicētas mūsu toreizējās avīzes daudzos numuros.

Dzīve sagādāja ne mazums pārdzīvojumu: mūžībā aizgāja dzīvesbiedrs Jānis Bariss, meita pārcēlās dzīvot uz Franciju, vēlākos gados zaudēja arī savu dzīvesdraugu. Un kādā rudens dienā vientulības slogs viņai izrādījās par smagu – neizturēja...

Paldies, Valda, par tavu devumu nedzirdīgo sabiedrībai. Tas iegūlis rindās mūsu avīzē un daudzajos lugu iestudējumos, kuros piedalījās tagadējā vecākā pašdarbnieku paaudze.

Lai vieglas dzimtās zemes smiltis!

Laikraksta „Kopsolī” redakcija

LNS BIEDRĪBU PASĀKUMI

D/C ĀBEĻZIEDS

9. 01 pl. 15 Vingrošana, dejošana
16, 23. 01 pl. 13 Rokdarbi, dejošana
30. 01 pl. 13 Infolaiks, vingrošana

LIEPĀJĀ

- 7., 28. 01 pl. 12 Jaunumi sociālā jomā
7., 28. 01 pl. 14 Aktuālie notikumi Latvijā un pasaulē
14. 01 pl. 14 Informācija par nedzirdīgo dzīvi
23. 01 pl. 16 Barikāžu atceres diena

VALMIERĀ

2. 01 pl. 14 Pārrunas
6. 01 pl. 14 Lekcija „Sargāsimies no gripas”
9., 16., 23. 01 pl. 14 Kas jauns pasaulē?
13. 01 pl. 14 Informācija par nedzirdīgo dzīvi
20. 01 pl. 14 Pārrunas par tievēšanu
27. 01 pl. 14 Mīklun minēšana
30. 01 pl. 14 Vienkārši būt kopā!

KULDĪGĀ

3. 01 pl. 12 Zvaigznes diena
8. 01 pl. 12 IK Novusa draugi
9., 16., 20., 30. 01 pl. 12 Informatīvā diena
17. 01 pl. 12 Teņa diena
20. 01 pl. 8 Barikāžu diena
25. 01 pl. 12 Karnevāls „Zodiaks”

(ierasties maskā – savā horoskopa zīmē, līdzī groziņš)

PĻAVIŅĀS

18. 01 pl. 12 Informācijas diena

DAUGAVPILĪ

- 7., 14., 21., 28. 01 pl. 13 Jaunākie notikumi
9., 30. 01 pl. 13 IK „Neziņīši”
16. 01 pl. 13 Pārrunas par nedzirdīgo dzīvi
23. 01 pl. 13 Atpūtas pēcpusdiena „Būsim atjautīgi un asprātīgi”

SMILTENĒ

- 7., 9., 23., 30. 01 pl. 12 Informācijas diena
10. 01 pl. 12 Pārrunas
20. 01 pl. 12 Nedzirdīgo ziņas
27. 01 pl. 12 Laikrakstu apskats

VENTSPILĪ

4. 01 pl. 15 Aktuālākais Latvijā un pasaulē
7. 01 pl. 12 Zvaigžņu diena
11. 01 pl. 11 IK „Šautriņš”
14. 01 pl. 12 Informācija par nedzirdīgo dzīvi
18. 01 pl. 11 IK „Dambrete”
21. 01. pl. 12 Laikrakstu un žurnālu apskats
25. 01 pl. 15 Medicīniskā informācija
21. 01 pl. 12 Karnevāls

MĪLI SVEICAM!

85

24. 01 LEONTĪNE MASALE, Smiltenes
26. 01 AGAFIJA GRIGORJEVA, Rīgas

80

5. 01 VERONIKA KAZULE, Rēzeknes
20. 01 VINCENTS OBOLEVIČS, Rīgas

70

9. 01 LILIJA BRIGITA FELDBERGA,
Rīgas

65

3. 01 GENĀDIJS ŠARKELIS, Pļaviņu
10. 01 JEVĢĒNIJA KUĻIKOVA, Rīgas

60

9. 01 INĀRA BĒRZIŅA, Rīgas

55

20. 01 VILIS PORMEISTARS, Smiltenes

50

5. 01 MAIRITA ANSONE, Rīgas
30. 01 DIMITRIJS ZEĻENKĒVIČS,
Rīgas biedrība

ĪPAŠAIS SVEICIENS

ANTONINAI BAUREI

*Mēs vēlamies, māt, tev paldies pasacīt
par rūpju sudrabu ap mūsu mūžu,
par asaru, kas tev uz vaiga spīd,
ko varbūt steigā bieži nepamanām.
Par uguni, pavardā ko siltu kūri,
par to, ka mūs ap sevi kopā turi,
ka bēdu proti klusi salocīt
un gaišu smaīdu dienai apkārt vīt.*

turpmākajiem gadiem!

Mīļi sveicam mūsu māmiņu ANTONINU BAURI skaistajā 90 gadu jubilejā! Vēlam veselību katrai dienai, dzīvesprieku un Dieva svētību
Meitas Skaidrīte, Māra, Edīte ar ģimenēm, mazbērni un mazmazbērni – Daina, Justīne, Madara, Mairis, Kārlis, Laura, Dairis, Milana

ĪPAŠAIS APSVEIKUMS

GRIETAJ UN ALBERTAM KOKINIEM

VENTSPILS BIEDRĪBA sirsnīgi sveic Grietu Kokinu 95 gadu jubilejā.

Viņa ir mūsu visvecākā biedre. Grieta vienmēr aizrautīgi piedalījies biedrības pasākumos kā aktīva pašdarbiece – gan deju, gan teātra kolektīvā.

Tagad viņa ar vīru Albertu ir pelnītā atpūtā un dzīvo Ugālē pie meitas Līgas.

Lielajā dzīves jubilejā novēlam mūsu Grietai veselību, izturību, možu garu, dzīvespēju un visu, visu to labāko.

Sveicam Grietu un Albertu Kokinus arī viņu 65 gadu kopdzīves jubilejā. Mums ir patiess prieks par viņiem!

Ieguldījums tavā nākotnē

Laikraksts “Kopsolī” tiek izdots LNS projekta “Klusuma pasaule” aktivitātes 2.12 ietvaros ar Eiropas Sociālā fonda (85%) un Latvijas valsts (15%) līdzfinansējumu.

Atbildīgā par materiālu saturu: laikraksta “Kopsolī” galvenā redaktore Ilze Kopmane